

UNIVERZITA PARDUBICE

Fakulta ekonomicko-správní

DIPLOMOVÁ PRÁCE

2024

Bc. Denisa Moravcová

Univerzita Pardubice
Fakulta ekonomicko-správní

Finanční analýza bank
Diplomová práce

Univerzita Pardubice
Fakulta ekonomicko-správní
Akademický rok: 2023/2024

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: **Bc. Denisa Moravcová**
Osobní číslo: **E22543**
Studijní program: **N0413A050009 Ekonomika a management**
Specializace: **Ekonomika a management podniku**
Téma práce: **Finanční analýza bank**
Zadávací katedra: **Ústav ekonomických věd**

Zásady pro vypracování

Cílem práce je zhodnotit finanční zdraví dvou vybraných bank, a to na základě provedené finanční analýzy a s důrazem na specifika bankovního podnikání a finanční analýzy banky jako speciálního druhu podniku.

Osnova:

- Bankovní sektor v ČR.
- Teoretické vymezení finanční analýzy.
- Finanční analýza a její specifika v bankovníctví.
- Finanční analýza vybraných bankovních společností.
- Zhodnocení finančního zdraví bank a vlastní doporučení.

Rozsah pracovní zprávy: **cca 50 stran**
Rozsah grafických prací: **–**
Forma zpracování diplomové práce: **tištěná/elektronická**

Seznam doporučené literatury:

- ČERNOHORSKÝ, Jan. *Finance: od teorie k realitě*. Praha: Grada Publishing, 2020, 460 s. ISBN 978-80-271-2215-8.
- HEFFERNAN, Shelagh A. *Modern banking*. Chichester: John Wiley & Sons, 2005, 716 s. ISBN 0-470-09500-8.
- KANTNEROVÁ, Liběna. *Základy bankovníctví: teorie a praxe*. Praha: C.H. Beck, 2016, 213 s. ISBN 978-80-7400-595-4.
- KAŠPAROVSKÁ, Vlasta. *Řízení obchodních bank: vybrané problémy*. Praha: C.H. Beck, 2006, 339 s. ISBN 80-7179-381-7.
- KNÁPKOVÁ, Adriana, Drahomíra PAVELKOVÁ, Daniel REMEŠ a Karel ŠTEKER. *Finanční analýza: komplexní průvodce s příklady*. 3. kompletně aktualizované vydání. Praha: Grada Publishing, 2017, 228 s. ISBN 978-80-271-0563-2.
- RŮČKOVÁ, Petra. *Finanční analýza: metody, ukazatele, využití v praxi*. 7. aktualizované vydání. Praha: Grada Publishing, 2021, 165 s. ISBN 978-80-271-3124-2.

Vedoucí diplomové práce: **doc. Ing. Jan Černohorský, Ph.D.**
Ústav ekonomických věd

Datum zadání diplomové práce: **1. září 2023**
Termín odevzdání diplomové práce: **30. dubna 2024**

prof. Ing. Jan Stejskal, Ph.D. v.r.
děkan

L.S.

doc. Ing. et Ing. Renáta Myšková, Ph.D. v.r.
garant studijního programu

V Pardubicích dne 1. září 2023

Prohlašuji:

Práci s názvem Finanční analýza bank jsem vypracovala samostatně. Veškeré literární prameny a informace, které jsem v práci využila, jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

Byla jsem seznámena s tím, že se na moji práci vztahují práva a povinnosti vyplývající ze zákona č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), ve znění pozdějších předpisů, zejména se skutečností, že Univerzita Pardubice má právo na uzavření licenční smlouvy o užití této práce jako školního díla podle § 60 odst. 1 autorského zákona, a s tím, že pokud dojde k užití této práce mnou nebo bude poskytnuta licence o užití jinému subjektu, je Univerzita Pardubice oprávněna ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložila, a to podle okolností až do jejich skutečné výše.

Beru na vědomí, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů, a směrnicí Univerzity Pardubice č. 7/2019 Pravidla pro odevzdávání, zveřejňování a formální úpravu závěrečných prací, ve znění pozdějších dodatků, bude práce zveřejněna prostřednictvím Digitální knihovny Univerzity Pardubice.

V Pardubicích dne 19. 6. 2024

Bc. Denisa Moravcová v.r.

PODĚKOVÁNÍ

Touto cestou bych ráda poděkovala vedoucímu mé práce, panu doc. Ing. Janu Černoorskému, Ph.D., za jeho odborné vedení a cenné rady, které mi pomohly ke zpracování této diplomové práce. Dále bych chtěla poděkovat mé rodině za podporu, kterou mi poskytovala během celého studia.

ANOTACE

Diplomová práce se zabývá zpracováním finanční analýzy dvou bank na základě poměrových ukazatelů specifických pro banky jako speciální druh podniku. Cílem práce je zhodnotit finanční zdraví těchto bank. V práci byla provedena finanční analýza bank pomocí ukazatelů struktury bilance a výkazu zisku a ztráty, rentability, likvidity, produktivity, kvality bankovních aktiv a kapitálové přiměřenosti. Poté bylo na základě výsledků zhodnoceno finanční zdraví bank a navržena konkrétní doporučení.

KLÍČOVÁ SLOVA

finanční analýza, banky, poměrové ukazatele, bankovní výkonnost, finanční zdraví

TITLE

Financial analysis of banks

ANNOTATION

The thesis deals with the financial analysis of two banks based on ratio indicators specific to banks as a special type of business. The aim of the thesis is assess the financial health of these banks. In this work a financial analysis of banks was performed by using indicators of balance sheet and income statement structure, profitability, liquidity, productivity, quality of banking assets and capital adequacy. Then, based on the results, the financial health of the banks was evaluated and specific recommendations were proposed.

KEYWORDS

financial analysis, banks, ratio indicators, bank performance, financial health

OBSAH

Úvod	13
1 Bankovní sektor v ČR.....	15
1.1 Definice pojmu banka.....	15
1.2 Základní funkce banky.....	16
1.3 Založení banky.....	17
1.4 Druhy bank	18
1.5 Bankovní sektor v České republice	19
1.5.1 Druhy bankovních soustav.....	20
1.5.2 Centrální banka ČR.....	20
2 Teoretické vymezení finanční analýzy	22
2.1 Definice pojmu finanční analýza	22
2.2 Uživatelé finanční analýzy.....	23
2.3 Zdroje dat a informací pro finanční analýzu.....	24
3 Finanční analýza a její specifika v bankovníctví	25
3.1 Hospodaření bank	25
3.1.1 Bilance (rozvaha) banky	26
3.1.2 Bankovní výkonnost	28
3.1.3 Výkaz zisku a ztráty.....	29
3.2 Ukazatele finanční analýzy v bankovníctví	30
3.2.1 Ukazatele struktury bilance a výkazu zisku a ztráty.....	30
3.2.2 Ukazatele bankovní rentability	32
3.2.3 Ukazatele bankovní likvidity	33
3.2.4 Ukazatele bankovní produktivity.....	34
3.2.5 Ukazatele kvality bankovních aktiv.....	35
3.2.6 Ukazatele kapitálové přiměřenosti.....	35
3.3 Model CAMEL	36
4 Finanční analýza vybraných bankovních společností	38
4.1 Ukazatele struktury bilance a výkazu zisku a ztráty.....	39
4.2 Ukazatele bankovní rentability	45

4.3	Ukazatele bankovní likvidity	52
4.4	Ukazatele bankovní produktivity	56
4.5	Ukazatele kvality bankovních aktiv	63
4.6	Ukazatele kapitálové přiměřenosti	66
4.7	Počet klientů vybraných bank	67
5	Zhodnocení finančního zdraví bank a vlastní doporučení	69
5.1	Zhodnocení finančního zdraví Komerční banky, a. s.	69
5.2	Zhodnocení finančního zdraví Air Bank	71
5.3	Vlastní doporučení	74
	Závěr	76
	Zdroje	78

Seznam obrázků

Obrázek 1 - Banka jako finanční zprostředkovatel.....	15
Obrázek 2 - Časové hledisko hodnocení informací	23
Obrázek 3 - Podíl pohledávek ke klientům na celkových aktivech banky za roky 2013, 2018-2022 (v %)	40
Obrázek 4 - Podíl závazků ke klientům na celkových pasivech banky za roky 2013, 2018-2022 (v %)	42
Obrázek 5 - Ukazatel provozní náklady/provozní výnosy za roky 2013, 2018-2022 (v %)	44
Obrázek 6 - Ukazatel ROAE za roky 2013, 2018-2022 (v %)	46
Obrázek 7 - Ukazatel ROAA za roky 2013, 2018-2022 (v %).....	48
Obrázek 8 - Čistá úroková marže za roky 2013, 2018-2022 (v %)	50
Obrázek 9 - Podíl rychle likvidních aktiv na celkových aktivech za roky 2013, 2018-2022 (v %).....	53
Obrázek 10 - Podíl rychle likvidních aktiv na vkladech klientů za roky 2013, 2018-2022 (v %)	55
Obrázek 11 - Ukazatel celkové produktivity za roky 2013, 2018-2022 (v mil. Kč)	57
Obrázek 12 - Poskytnuté úvěry klientům na jednoho zaměstnance za roky 2013, 2018-2022 (v mil. Kč)	59
Obrázek 13 - Přijaté vklady od klientů na jednoho zaměstnance za roky 2013, 2018-2022 (v mil. Kč).....	61
Obrázek 14 - Ukazatel celkové náklady na jednoho zaměstnance za roky 2013, 2018-2022 (v mil. Kč).....	62
Obrázek 15 - Kvalita úvěrového portfolia za roky 2013, 2018-2022 (v %).....	64
Obrázek 16 - Kapitálová přiměřenost za roky 2013, 2018-2022 (v %).....	66
Obrázek 17 - Počet klientů vybraných bank za roky 2013, 2018-2022.....	68

Seznam tabulek

Tabulka 1 – Bilance banky	26
Tabulka 2 - Obsah výkazu zisku a ztráty banky	30
Tabulka 3 - Doporučené hodnoty ROA	33
Tabulka 4 – Průměrný počet zaměstnanců vybraných bank v letech 2013, 2018-2022.....	56

SEZNAM ZKRATEK

CB	Centrální banka
ČNB	Česká národní banka
ČR	Česká republika
EU	Evropská unie
KB	Komerční banka
MMF	Mezinárodní měnový fond
PMR	Povinné minimální rezervy
ROAA	Rentabilita průměrných aktiv
ROAE	Rentabilita průměrného vlastního kapitálu

ÚVOD

Finanční zdraví a stabilita bank jsou důležité pro fungování podniků a jednotlivců, ale i celé ekonomiky. Proto, aby banky dokázaly včas reagovat na potřeby svých klientů a zároveň je efektivně plnit, je nutné provádět finanční analýzu pravidelně. Finanční analýza v bankovníctví poskytuje hlubší pohled na celkovou finanční situaci banky, proto jí nelze v bankách vynechat. Tento nástroj je nezbytný pro efektivnější plánování budoucích kroků. Téma zaměřující se na finanční analýzu bank je, a i v budoucnu bude velmi aktuální a důležité.

Banka hospodaří oproti běžným podnikům odlišným způsobem, tudíž ukazatele finanční analýzy musí být přizpůsobeny povaze její činnosti. Při finanční analýze bank se tak využívají specifické ukazatele, které dokáží nejlépe vyjadřovat její finanční zdraví. Je však potřeba zaměřit se na více skupin ukazatelů, aby byl pohled na finanční situaci komplexní.

V České republice, stejně jako v mnoha dalších zemích, mají banky dle zákona povinnost zveřejňovat účetní závěrku v rámci výroční zprávy. Účetní závěrka je soubor finančních výkazů, který banka sestavuje za dané období, zpravidla za jeden rok. Tato práce se věnuje finanční analýze bank, proto byly do výpočtů použity informace a data z individuálních účetních závěrek. Ty se zaměřují pouze na banku samotnou, nikoliv na ostatní podniky, které banka vlastní. Informace a data z účetní závěrky jsou základem pro výpočet různých ukazatelů, které jsou typické pro banku jako pro speciální druh podniku. Na základě různých druhů vypočtených ukazatelů je možné zhodnotit finanční zdraví bank a navrhnout konkrétní doporučení do budoucna.

Toto téma jsem si vybrala proto, že je zajímavé a je v souladu s mým studijním programem. Pro zpracování finanční analýzy byly zvoleny dvě banky, které jsou dle mého názoru v současné době na českém bankovním trhu populární a mají zde silnou pozici. Těmito bankami jsou Komerční banka, a. s. a Air Bank. Tyto dvě banky jsem zvolila proto, že mi přišlo zajímavé porovnat dvě banky, které mají v dnešní době trochu odlišné postavení na trhu. Komerční banka, a. s. je vnímána jako stabilní banka s výrazným postavením a jménem na trhu již po dlouhou dobu. Air Bank je jednou z novějších bank, která přináší spoustu nových a zajímavých inovací pro úsporu času a urychlení kontaktu klienta s bankou.

Na základě výše uvedeného je **cílem práce zhodnotit finanční zdraví dvou vybraných bank, a to na základě provedené finanční analýzy a s důrazem na specifika bankovního podnikání a finanční analýzy banky jako speciálního druhu podniku.**

Pro splnění hlavního cíle práce je potřeba splnit dílčí cíle, kterými jsou:

- vymezení bankovního sektoru České republiky;
- teoretické vymezení finanční analýzy;
- charakteristika finanční analýzy a jejích specifík v bankovníctví;
- provedení finanční analýzy vybraných bankovních společností.

1 Bankovní sektor v ČR

V této kapitole bude nejdříve definován pojem banka a základní funkce, které banka provádí. Banka musí být založena v souladu s určitými podmínkami, kterým je věnována samostatná subkapitola. V další části budou přiblíženy základní druhy bank. Poté se už budeme věnovat bankovnímu sektoru České republiky (ČR) a také tomu, v jaké situaci se český bankovní sektor momentálně nachází. Dále si představíme, jaké druhy bankovních soustav existují, a nakonec si přiblížíme, jakými činnostmi se zabývá centrální banka (CB).

Bankovníctví je považováno za jednu z klíčových částí finančního trhu. Finanční trh se na základě nabídky a poptávky stará o pohyb peněžních prostředků mezi ekonomickými subjekty. V ekonomickém prostředí každé země působí určitý počet bank, které dohromady tvoří bankovní sektor. Banky a jejich činnost jsou základem pro efektivní fungování bankovního sektoru.

1.1 Definice pojmu banka

Existuje mnoho definic, které vysvětlují pojem banka. Významná je právní definice dle zákona č. 21/1992 Sb., o bankách, ve znění pozdějších předpisů, která říká, že bankou se rozumí „akciová společnost se sídlem v České republice, která přijímá vklady od veřejnosti, poskytuje úvěry a která má k výkonu těchto činností bankovní licenci“ (zákon č. 21/1992 Sb., o bankách, ve znění pozdějších předpisů).

Jako další je nezbytné zmínit funkční definici banky, která zmiňuje, že „banka je finanční zprostředkovatel, jehož hlavní činností je zprostředkování pohybu dočasně volných finančních prostředků mezi jednotlivými ekonomickými subjekty“ (Černohorský, 2020, s. 316). Banku jakožto finančního zprostředkovatele lze znázornit prostřednictvím obrázku 1. Přesun finančních prostředků je zde vyobrazen pomocí šipek.

Kantnerová (2016, s. 29, 30) uvádí, že banky jsou „instituce finančního zprostředkování, neboť prostřednictvím vkladů soustřeďují volné finanční prostředky subjektů s přebytkem zdrojů a formou úvěrů nebo jiných finančních investic je alokují k subjektům s dočasným nedostatkem zdrojů.“

Obrázek 1 - Banka jako finanční zprostředkovatel

Zdroj: Černohorský (2020, s. 316)

1.2 Základní funkce banky

Banky provádějí veškeré bankovní činnosti. Obecně je hlavní činností bank zprostředkovat mezi ekonomickými subjekty pohyb peněz. V reálném prostředí je pro drobné investory praktičtější využívat služby finančního zprostředkovatele než vyhledávat deficitní subjekty sami. Heffernan (2005, s. 1) uvádí, že banky se odlišují od ostatních finančních společností tím, že nabízejí úvěrové a vkladové produkty. Za primární činnost bank pak považuje působení jako prostředník mezi vkladateli a dlužníky.

Banky jsou označovány jako finanční zprostředkovatelé a tuto činnost provádí na ziskovém principu. To znamená, že banky soustřeďují volné peněžní prostředky a snaží se o jejich největší zhodnocení. Kašparovská (2006, s. 1) říká, že ziskový princip je důležitý hlavně z dlouhodobého hlediska, protože bankovní zisk je podstatný pro samotnou existenci banky na bankovním trhu. Kantnerová (2016, s. 30) uvádí, že při finančním zprostředkování dochází ke transformaci kapitálu a existují následující druhy transformace kapitálu:

- kvantitativní transformace – základem je, že z menších vkladů od drobných subjektů banka poskytne velký úvěr některému z ostatních subjektů;
- časová transformace – spočívá v jiné době splatnosti zdrojů, než je doba splatnosti aktiv;
- teritoriální transformace – banky nezískávají zdroje na stejném místě, jako umísťují aktiva, ale získávají zdroje na úplně jiném místě;
- transformace z hlediska obchodovatelnosti – probíhá tak, že banky emitují sekundárně obchodovatelné produkty, které mohou být velmi likvidní;
- transformace z hlediska úvěrového rizika – u bankovních aktiv a pasiv je rozdílné úvěrové riziko;
- transformace měnová – funguje tak, že banky získávají zdroje v jiné měně než v měně aktiv, do kterých poté investují.

Další podstatnou funkcí bank je provádění platebního styku mezi subjekty. Tato funkce je nezbytně nutná pro fungování tržní ekonomiky. Platební styk by měl být zpravidla rychlý a levný, ale také samozřejmě bezpečný (Kantnerová, s. 30). Banky provádějí hotovostní i bezhotovostní platební styk. Hotovostní platební styk probíhá na základě předání fyzických peněz – papírových bankovek a kovových mincí. V dnešní době je stále oblíbenější bezhotovostní platební styk, ke kterému nejsou potřeba žádné hotovostní peníze. Jedná se o převod peněžních prostředků mezi subjekty na jejich bankovních účtech.

Emise hotovostních a bezhotovostních peněz je také velmi podstatnou funkcí banky. Hotovostní peníze může emitovat pouze CB dané země. V ČR ji provádí Česká národní banka (ČNB). Bezhotovostní peníze mohou emitovat i všechny ostatní banky. Podle Černohorského (2020, s. 317) banky tím, že poskytují úvěry, které jsou bezhotovostní, emitují nové peníze do ekonomiky. To je zásadní pro efektivní přerozdělování finančních prostředků v ekonomice. Banky poskytují finanční zdroje, podle jejich analýz, na finančně návratné projekty.

Banky provádějí i mnoho dalších operací, jako je např. investování do cenných papírů, finanční pronájem, platební styk a zúčtování, směnárenskou činnost, pronájem bezpečnostních schránek, vydávání a správa platebních prostředků a mnoho dalších činností (Černohorský, 2020, s. 317).

1.3 Založení banky

Okamžikem založení banky banka vstupuje do bankovního sektoru dané země. V bankovním sektoru existuje určité riziko vstupu subjektů, které svým riskantním chováním ohrožují ostatní subjekty. Proto existuje bankovní licence, což je oprávnění založit banku (Kašparovská, 2006, s. 2). Rozhodnutí o udělení bankovní licence má na starosti ČNB.

Dle zákona č. 21/1992 Sb., o bankách, ve znění pozdějších předpisů pro získání této licence musí daný subjekt splňovat určité podmínky:

- základní kapitál banky je 500 000 000 Kč, v této výši musí být základní kapitál zároveň tvořen peněžitými vklady a jeho původ musí být průhledný a nezávadný;
- důvěryhodnost a způsobilost osob s kvalifikovanou účastí na bance, v případě, že takové osoby nejsou, je to 20 největších akcionářů banky;
- důvěryhodnost, odborná způsobilost a zkušenost členů statutárního orgánu, členů správní rady a členů dozorčí rady banky a splnění dalších nároků na orgány banky a jejich členy;
- pro výkon navrhovaných činností banky má organizační a technické předpoklady, účinný řídicí a kontrolní systém a organizační uspořádání banky;
- ze strategie banky vychází obchodní plán, který je zároveň podložen ekonomickými kalkulacemi, které musí být reálné;
- průhledná skupina osob s úzkým propojením s bankou a toto úzké spojení nebrání výkonu dohledu;
- na území daného státu, ve kterém má skupina výše zmíněné úzké propojení, nejsou právní ani faktické zábrany k výkonu dohledu;

- sídlo banky se nachází na území ČR;
- banka má alespoň tři zaměstnance či fyzické osoby, jenž provádí výkonnou řídicí funkci a zároveň jsou členy jejího statutárního orgánu či správní rady.

1.4 Druhy bank

Banky se obecně dělí na univerzální a specializované. Kantnerová (2016, s. 33) uvádí, že univerzální banky vlastní univerzální bankovní licenci, na základě které realizují všechny bankovní operace. V ČR se mezi univerzální banky řadí např. Komerční banka a Česká spořitelna. Oproti tomu licence speciálních bank je omezená a neprovádí všechny činnosti, ale soustředí se pouze na konkrétní činnost nebo okruh osob. Jedná se o hypoteční banky, investiční banky nebo stavební spořitelny.

Obecně je možné se na banky dívat z několika úhlů. Banky lze rozlišovat podle tří kategorií. Jako první dle právní formy podnikání na akciové společnosti, družstevní společnosti a osobní společnosti. Dále lze členit banky podle motivu činnosti na banky, které obchodují např. s cílem zisku či s cílem měnově-politickým. Podle převažujících obchodů se dělí banky na obchodní neboli komerční, investiční, univerzální, spořitelny, retailové banky, hypoteční banky, stavební spořitelny nebo depozitní banky (Černohorský, 2020, s. 320, 321).

Kantnerová (2016, s. 33, 34) uvádí následující základní druhy bank:

- univerzální komerční banky – jsou podstatným členem bankovního systému, jelikož nabízí úplně všechny produkty investičního a komerčního bankovníctví;
- komerční (obchodní) banky – přijímají vklady, poskytují úvěry a zprostředkovávají platební styk. Tyto služby poskytují pro fyzické osoby a pro malé, střední a velké podniky;
- investiční banky – zaměřují se na poskytování administrativních, poradenských nebo technických služeb, které jsou spojené s investováním. Konkrétními činnostmi jsou emisní obchody, obchody na sekundárních trzích, zprostředkování akvizic a fúzí a další;
- hypoteční banky – poskytují hypoteční úvěry, což jsou střednědobé a dlouhodobé bankovní úvěry, jež jsou zajištěny zástavním právem k nemovitosti;
- spořitelny – přijímají vklady od fyzických osob a zřizují termínované vklady, z těchto vkladů následně vedou podnikatelské účty nebo poskytují půjčky a úvěry. Dále zařizují nákup cenných papírů nebo vydávají platební karty;
- stavební spořitelny – zřizují stavební spoření, z kterého lze čerpat úvěr ze stavebního spoření;

- úvěrová družstva – jsou založena na družstevních principech, jedná se o malé instituce.

Pro ČR je typický tzv. univerzální bankovní model. Zatímco Heffernan (2005, s. 19) říká, že tyto univerzální banky poskytují širokou škálu bankovních, ale i nebankovních finančních služeb, Casu a kol. (2006, s. 50) uvádějí definici tohoto modelu bankovní podnikání tak, aby zahrnovalo všechny oblasti finančních služeb – od operací s cennými papíry, přes pojištění, penze a leasing až po další možnosti.

1.5 Bankovní sektor v České republice

Subjekty, které poskytují v dané zemi bankovní služby, tvoří dohromady bankovní sektor. Bankovní odvětví je jedno z nejdůležitějších pro správný chod ekonomiky. Banky poskytují subjektům finanční prostředky na financování investic. Některé firmy by bez poskytnutého úvěru od banky nemohly dále rozvíjet své podnikání nebo by nemohly s podnikáním vůbec začít. Založit podnik vyžaduje v některých odvětvích vysoké počáteční náklady např. odvětví sklářství, strojírenství či chemické odvětví. Proto by ekonomika nemohla bez bankovníctví fungovat a s chodem ekonomiky je bankovníctví spjata mnohem více než jiná odvětví.

Bankovní sektor v ČR ke 30. září 2023 tvořilo celkem 53 bank a spořitelních a úvěrních družstev včetně CB. Z tohoto počtu bylo 23 poboček českých bank, 24 poboček bank zahraničních a 6 spořitelních a úvěrních družstev. V současné době v českém bankovníctví mají určitý význam i pobočky zahraničních bank. Jedná se o banky, jejichž sídlo není v ČR, ale v zahraničí. Tyto pobočky zde v ČR mohou být dle Revendy a kol. (2023, s. 80) zakládány z členských zemí EU na základě jednotné evropské bankovní licence. Chtějí-li banky ze zemí mimo EU založit pobočku banky v ČR, musí pro tuto činnost získat licenci od ČNB. Revenda a kol. (2023, s. 80) dále uvádí, že součástí bankovního systému jsou právě i spořitelní a úvěrní družstva. Ty však nejsou dle naší legislativy považovány za banky, jelikož podléhají speciálnímu zákonu.

Dle České bankovní asociace je i přes to český bankovní sektor řazen mezi nejstabilnější v rámci Evropské unie. Je velmi stabilní v mnoha důležitých ukazatelích, jako v kapitálové přiměřenosti, ziskovosti nebo také v nízkém podílu problémových úvěrů. Tuto skutečnost pravidelně každý rok potvrzují výsledky zátěžových testů ČNB.

V ČR je bankovní prostředí velmi konkurenční, což je dáno různorodostí obchodních modelů, vlastnických poměrů a také velikostní strukturou bank. Existují však

i nebankovní finanční společnosti, z jejichž strany také hrozí konkurence. Tím je vytvářen nepřetržitý tlak na inovace pro prospěch klientů, ale i bank (Česká bankovní asociace, 2024).

1.5.1 Druhy bankovních soustav

Škvarka (2008, s. 1) definuje bankovní soustavu jako „*souhrn bank působících v určitém teritoriu, zpravidla v určité zemi.*“ Černohorský (2020, s. 318) uvádí podobnou definici, ale navíc dodává, že bankovní soustava také zahrnuje vzájemné vazby bank a vazby k jejich okolí.

Obecně se bankovní soustava rozděluje na jednostupňovou a dvoustupňovou. Jednostupňová bankovní soustava je charakteristická tím, že nerozlišuje emisní banku a ostatní banky. Ve dvoustupňové bankovní soustavě se rozlišuje centrální banka a ostatní banky.

Bankovní soustava v ČR funguje jako dvoustupňová. Dvoustupňový bankovní systém je struktura, která se skládá ze dvou úrovní bankovnictví. To má zásadní vliv na fungování a rozdělování finančních prostředků v ekonomice. První úroveň je CB, která má na starost regulovat a dohlížet na celkovou peněžní politiku a fungování bankovního systému. Druhou úrovní jsou komerční banky, které slouží jako rozhraní mezi CB a běžnými jednotlivci, firmami a dalšími podniky. Šenkýřová a kol. (2010, s. 47) uvádí, že „centrální banka je se svými makroekonomickými funkcemi institucionálně oddělena od obchodních bank, které zajišťují mikroekonomické cíle.“

1.5.2 Centrální banka ČR

Dle Černohorského (2020, s. 135) lze CB charakterizovat pomocí tří znaků. Prvním znakem je, že banka má emisní monopol, tzn. je jedinou bankou, která může emitovat hotovostní peníze. Dalším znakem je provádění měnové politiky, jejímž cílem je dosáhnout cenové či měnové stability. Posledním, třetím znakem je, že CB reguluje bankovní systém. Jejím cílem je nastavení, aplikace a následná kontrola, zda ostatní banky dodržují tato předepsaná pravidla. Splňuje-li banka tyto tři podmínky, jde vždy o banku centrální.

Většina CB má svůj původ v komerčních bankách, které měly na starost speciální úkoly, jako třeba vydávání bankovek. Moderní CB byly zakládány jako vládní instituce, které svou činností nekonkurují v soukromém bankovním sektoru (Heffernan, 2005, s. 29).

CB je nepostradatelnou částí bankovní soustavy, proto musí provádět spoustu důležitých úkolů. Škvarka (2008, s. 3) mezi funkce CB řadí následující:

- banka bank – poskytuje bankám úvěry, přijímá vklady, obchoduje s devizami, provádí pro banky platební styk a nabízí bankám i další služby;
- banka státu – vede účty státního rozpočtu, spravuje státní dluh, radí vládě ohledně měnových dotazů;
- realizace měnové politiky – hlavním cílem CB je cenová stabilita, které dosahuje prostřednictvím ovlivňování úrokových sazeb;
- emise hotovostního oběživa – vydává a stahuje hotovostní peníze;
- provádění bankovní regulace a dohledu – stanovuje bankám podmínky pro jejich podnikání a následně kontroluje dodržování těchto podmínek;
- zastupování země v mezinárodních finančních a měnových institucích – např. Mezinárodní měnový fond (MMF), Světová banka.

Kantnerová (2016, s. 43) a Černohorský (2020, s. 144) se shodují, že v současnosti je možné rozdělit funkce CB na dvě oblasti – makroekonomické a mikroekonomické. Mezi makroekonomické funkce se řadí provádění měnové politiky, emise hotovostních peněz a devizová činnost. Za mikroekonomické funkce se považuje bankovní regulace a dohled a fungování jako banka bank a státu.

V ČR je centrální bankou Česká národní banka, která působí jako právnická osoba. ČNB zahájila svou činnost v roce 1993 a její sídlo se nachází v Praze, v ulici Na příkopě. Od července 2022 je jejím guvernérem Aleš Michl. Podle zákona č. 6/1993, o ČNB ve znění pozdějších předpisů, je jejím hlavním cílem péče o cenovou stabilitu, viz zákon.

2 Teoretické vymezení finanční analýzy

Dříve než se budeme konkrétně věnovat finanční analýze bank, musíme si nejprve vysvětlit finanční analýzu obecně. Proto se tato kapitola bude zabývat finanční analýzou a tím, k čemu se využívá. Kapitola se zaměří také na subjekty, které zajímají informace vyplývající z finanční analýzy. Poslední část této kapitoly je věnována zdrojům dat a informací, které jsou nepostradatelné pro efektivní zpracování finanční analýzy.

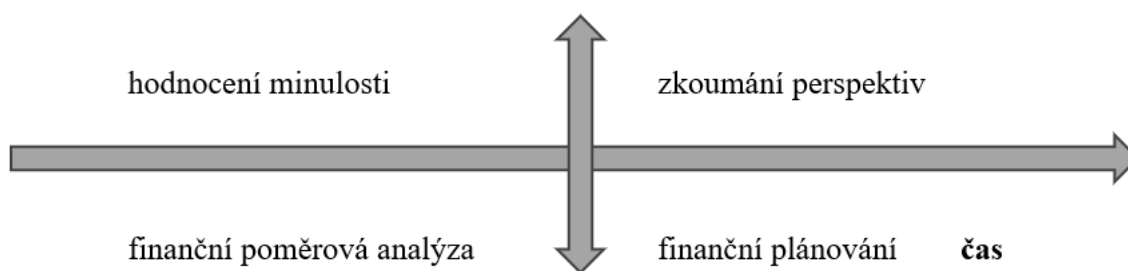
V dnešní době ekonomické prostředí neustále čelí změnám a tyto změny mají vliv i na podniky, které jsou nedílnou částí tohoto prostředí. Je téměř nemožné v úspěšném podniku vynechat rozbor a zhodnocení jeho finanční situace. Dle Růčkové (2021, s. 6, 11) by v současnosti měly firmy umět správně ovládat jak obchodní stránku své podnikatelské činnosti, tak i stránku finanční. Obchodní i finanční stránka jsou nesmírně důležité pro zajištění úspěšného fungování podniku. Výsledkem správného řízení podniku je zvyšování bohatství společnosti, ale i udržení dlouhodobé platební schopnosti.

2.1 Definice pojmu finanční analýza

Existuje celá řada definic pojmu finanční analýza. Dle Růčkové (2021, s. 11) nejvýstižnější definice vysvětluje finanční analýzu jako „*systematický rozbor získaných dat, která jsou obsažena především v účetních výkazech.*“ Finanční analýza hodnotí zároveň minulou i současnou finanční situaci v podniku, ale současně předvídá i finanční situaci budoucí. Toto časové hledisko hodnocení informací je vyobrazeno na obrázku 2.

V současnosti se finanční analýza považuje za nedílnou součást finančního řízení. Dle Pavelkové a kol. (2017, s. 50) totiž „*působí jako zpětná informace o tom, kam podnik v jednotlivých oblastech došel, v čem se mu jeho předpoklady podařilo splnit a kde naopak došlo k situaci, které chtěl předejít nebo kterou nečekal.*“

Pro úspěšné řízení firmy je v současnosti finanční analýza nezbytným nástrojem. Cílem tohoto procesu je komplexně vyhodnotit finanční zdraví firmy, solventnost neboli dlouhodobou schopnost splácet finanční závazky včas a v plné výši a v neposlední řadě rentabilitu, která vyjadřuje výnosnost dané společnosti. Závěrem finanční analýzy by měla být formulace konkrétních doporučení pro vývoj podniku do budoucna.

Obrázek 2 - Časové hledisko hodnocení informací

Zdroj: Růčková (2021, s. 13)

2.2 Uživatelé finanční analýzy

Obecně lze uživatele finanční analýzy rozdělit do dvou skupin – interní a externí. Dle Brabence (2022, s. 26) jsou uživateli „*obecně všechny subjekty, které mají jakýkoliv zájem na informacích, které může finanční analýza podat.*“ Grünwald a Holečková (2009, s. 27) uvádí, že mezi uživatele finanční analýzy se řadí:

- manažeři – pro manažery jsou informace z účetnictví zásadní hlavně pro operativní a dlouhodobé finanční řízení podniku. Tyto informace napomáhají manažerům při získávání a rozhodování o alokaci zdrojů a také při volbě, jak zhodnotit do podniku vložený kapitál;
- investoři – do podniku vkládají kapitál akcionáři a vlastníci, kteří se zajímají především o finanční a účetní informace;
- banky – banky poskytují úvěry fyzickým i právnickým osobám, čímž se banka dostává do pozice věřitele. Banky se před poskytnutím úvěru zaměří na bonitu dlužníka, která vypovídá o jeho schopnosti splácet dluh bance;
- obchodní věřitelé (dodavatelé) – dodavatelům jde především o to, aby podnik včas a v plné výši hradil splatné závazky;
- zákazníci (odběratelé) – ti se zajímají o finanční stav dodavatelů při dlouhodobém obchodním vztahu, aby nedocházelo při finančních problémech k výkyvům ve výrobě;
- zaměstnanci – pro zaměstnance je důležitá jistota pracovních míst a adekvátní mzdové podmínky, proto je zajímavá finanční zdraví podniku, ve kterém pracují;
- stát a jeho orgány – stát má různé důvody pro použití těchto informací, může je použít pro statistiku, kontrolu plnění daňových povinností nebo také pro rozhodnutí o udělení přímých dotací;
- konkurenti – konkurenti srovnávají výsledky hospodaření s podobnými podniky či s podniky ze stejného odvětví. Sledují např. rentabilitu, investiční aktivitu, hodnotu nebo obratovost zásob.

2.3 Zdroje dat a informací pro finanční analýzu

Dostatečně kvalitní data a informace jsou nezbytné k úspěšnému vypracování finanční analýzy. V rámci finanční analýzy se pracuje s interními a externími daty a informacemi.

Brabenec (2022, s. 36) říká, že „*interní data a informace o sobě produkuje sama analyzovaná společnost.*“ Tyto informace společnost může dobrovolně uvést např. na svých webových stránkách. Některé dokumenty však musí být zveřejňovány povinně. Jedná se především o účetní závěrku, konsolidovanou účetní závěrku, výroční zprávu a konsolidovanou výroční zprávu. Tato povinnost se však liší dle kategorií účetních jednotek. Naopak na externí data a informace většinou nemá společnost vliv.

Jako základní zdroj dat jsou považovány účetní výkazy podniku, mezi které patří rozvaha, přehled o peněžních tocích neboli cash flow, výkaz zisku a ztráty, přehled o změnách vlastního kapitálu a příloha účetní závěrky. Výroční zpráva je také kvalitním zdrojem cenných informací. Důležité informace lze získat také ze zpráv vrcholového vedení podniku, vedoucích pracovníků a auditorů, z oficiálních ekonomických statistik, z komentářů odborného tisku či z burzovního zpravodajství (Pavelková a kol., 2017, s. 54).

3 Finanční analýza a její specifika v bankovníctví

Finanční analýza v bankovníctví je klíčovým nástrojem pro hodnocení a porozumění finančnímu zdraví, výkonnosti a stabilitě bankovních institucí. Tato kapitola je zaměřena na specifika a principy finanční analýzy v kontextu bankovního sektoru. Jedním z hlavních prvků je zkoumání hospodaření bank, tzn. jejich bilance, která zahrnuje bankovní aktiva a bankovní pasiva. Dalším důležitým výkazem je výkaz zisku a ztráty. Rozbor finanční situace bank tedy umožňuje podrobněji porozumět výkonnosti bank, posoudit úroveň rizika a pomáhá jak investorům, tak i samotným bankám při strategickém rozhodování a plánování budoucích kroků.

Cílem banky, stejně jako cílem všech ostatních podniků je hospodařit tak, aby dosahovaly co nejvyššího zisku. Rozdílem je, že banky hospodaří převážně s cizími zdroji. Cizí zdroje banky mohou být tvořeny 80-90 % z celkového majetku banky. Klasický podnik by tímto způsobem hospodařit nemohl, protože by velmi rychle zkrachoval. Černohorský (2020, s. 335) uvádí, že podíl vlastního kapitálu na celkových pasivech banky se pohybuje okolo 10 %. Běžné malé a střední podniky by měly mít podíl vlastního kapitálu minimálně 30-40 % pro to, aby byly úspěšné. Toto rozmezí je samozřejmě ovlivněno mnoha faktory, např. odvětvím nebo finanční stabilitou podniku. U velkých společností s výrazným postavením na trhu může být tato hodnota nižší.

Podstatou hospodaření bank je obchodovat s cizími penězi, tzn. že banka shromažďuje peníze od svých klientů pomocí přijetí vkladu a tyto peníze půjčuje klientům a podnikům, které je v danou chvíli potřebují. To je hlavní rozdíl oproti klasickému podniku (Černohorský, 2020, s. 335). Z toho vyplývá, že v rozvaze banky jsou tedy aktiva tvořena z největší části úvěry klientů a největší položkou pasiv jsou vklady klientů. Co se týče výnosů a nákladů banky, největší položkou výnosů jsou úrokové výnosy a největší položkou nákladů jsou úrokové náklady.

3.1 Hospodaření bank

Hospodaření bank je základním prvkem, který určuje finanční stabilitu a úspěch bankovních institucí. Banky, stejně jako ostatní podniky, musí sdělovat informace o své činnosti. O této skutečnosti informují dva velmi důležité výkazy, kterými jsou bilance neboli rozvaha a výkaz zisku a ztrát. Tyto výkazy jsou klíčové pro posouzení úrovně stability a výkonnosti banky.

3.1.1 Bilance (rozvaha) banky

Bilance obecně dává na straně aktiv informaci o struktuře majetku daného podniku a na straně pasiv informaci ohledně zdrojů krytí tohoto majetku. Bilance banky je znázorněna v tabulce 1. Dle Casu a kol. (2006, s. 197) se tedy rozvaha skládá ze tří hlavních složek:

- aktiva, která banka ovládá;
- závazky, které musí banka plnit;
- majetkové účasti vlastníků banky.

Rozvaha se řadí mezi finanční výkazy a sestavuje se vždy k určitému datu, nejčastěji k 31. prosinci daného roku. Přesto však Kantnerová (2016, s. 67) sděluje, že banky dle potřeby mohou sestavovat rozvahu častěji kvůli operativnímu řízení. Rozvaha je založena na bilančním principu, to znamená, že musí být vyrovnaná. Podstatu bilančního principu znázorňují následující rovnice.

$$\text{celková aktiva} = \text{celková pasiva} \quad (1)$$

$$\text{celková aktiva} = \text{závazky} + \text{kapitál} \quad (2)$$

Tabulka 1 – Bilance banky

AKTIVA	PASIVA
pokladní hotovost	přijaté vklady a úvěry
poskytnuté úvěry a vklady	- vklady a úvěry přijaté od centrálních bank
- vklady a úvěry u centrálních bank	- vklady a úvěry přijaté od jiných úvěrových institucí
- vklady a úvěry u jiných úvěrových institucí	- vklady a úvěry přijaté od klientů
- vztahy vůči klientům banky	emitované neobchodovatelné dluhové cenné papíry
neobchodovatelné dluhové cenné papíry	emitované ostatní dluhové cenné papíry
ostatní dluhové cenné papíry	kapitál a rezervy
podílové listy a akcie fondů peněžního trhu	- základní kapitál
ostatní akcie a majetkové účasti v držení banky	- opravné položky
stálá aktiva	- zisk (ztráta) z běžného období
ostatní aktiva	- zisk (ztráta) z minulého období
	ostatní pasiva

Zdroj: Vlastní zpracování dle ČNB (2018)

Aktiva vyjadřují strukturu majetku, tzn. vše, co společnost vlastní a zároveň společnost předpokládá, že přinese ekonomický prospěch v budoucnu. V následující části budou jednotlivé položky aktiv banky z tabulky 1 blíže charakterizovány dle Černohorského (2020, s. 324, 325, 326) a dle Metodického listu ČNB.

Pokladní hotovost zahrnuje hodnotu bankovek a mincí v tuzemské nebo zahraničních měnách v držení banky. Ze všech aktiv je pokladní hotovost položkou s nejvyšší likviditou, která se používá k zajištění hotovostního platebního styku.

Vklady a úvěry u centrálních bank představují debetní zůstatky na vlastních účtech bank v rámci platebních operací u CB, úvěry poskytnuté CB a další možné prostředky, které mají banky uložené u CB.

Vklady a úvěry u jiných úvěrových institucí vyjadřují finanční prostředky v rámci mezibankovního trhu. Řadí se sem finanční prostředky uložené na běžných účtech jiných úvěrových institucí, termínové vklady a poskytnuté úvěry.

Vztahy vůči klientům banky jsou velmi podstatnou položkou v bankovních aktivech, jde o pohledávky za nebankovními subjekty (včetně vládního sektoru), jimž banka poskytla úvěr. Dále se do této položky řadí pohledávky banky z leasingu či faktoringu a debetní zůstatky na běžných účtech.

Neobchodovatelné dluhové cenné papíry představují hodnotu směnek a neobchodovatelných dluhopisů, které mají předem stanovenou dobu splatnosti, do které se tyto dluhopisy drží.

Ostatní dluhové cenné papíry obsahují dluhopisy držené bankou, které jsou určeny k prodeji, obchodování či držení do doby splatnosti. Oproti předchozí položce tak lze s těmito cennými papíry i obchodovat. Dále jsou do této položky zařazeny státní pokladniční poukázky a poukázky u CB.

Ostatní akcie a majetkové účasti v držení banky, do této položky se řadí ostatní akcie, zatímní listy, účasti s podstatným a rozhodujícím vlivem, které jsou v držení banky a také podílové listy či akcie ostatních fondů v rámci kolektivního investování.

Stálá aktiva zahrnují dlouhodobý majetek bank, který se dále dělí na hmotný (např. pozemky, stavby, dopravní prostředky) a nehmotný (např. goodwill, software, zřizovací výdaje).

Ostatní aktiva jsou aktiva, která nejsou přímo zařazena do žádné z předchozích položek bankovních aktiv. Jedná se o zlato, drahé kovy, pohledávky banky vůči jiným fyzickým a právnickým osobám (např. pohledávky za akcionáři, pohledávky z dodavatelsko-odběratelských vztahů, pohledávky za různými dlužníky), hodnota zásob, rozdíly z ocenění poskytnutých úvěrů a vkladů či dluhových cenných papírů.

Pasiva vyjadřují zdroje krytí, kterými je majetek financován. Jsou tvořena dvěma kategoriemi – závazky banky (cizí zdroje) a kapitál banky (vlastní zdroje). V další části budou bankovní

pasiva definována na základě tabulky 1 dle Černohorského (2020, s. 326, 327) a dle Metodického listu ČNB.

Vklady a úvěry přijaté od centrálních bank představují úvěry bankám, které slouží k dorovnání zdrojů bank (především skrze repo obchody), běžné a termínované vklady CB u bank.

Vklady a úvěry přijaté od jiných úvěrových institucí zahrnují finanční prostředky přijaté od ostatních bank na mezibankovním trhu a také od dalších úvěrových institucí. Jedná se o termínované vklady od jiných úvěrových institucí, přijaté úvěry od jiných úvěrových institucí a běžné vklady.

Vklady a úvěry přijaté od klientů zahrnují celkový objem od klientů přijatých vkladů a úvěrů, včetně úvěrů od nebankovních subjektů. Jedná se o termínové vklady, běžné účty, vkladové listy či vkladové certifikáty.

Emitované neobchodovatelné dluhové cenné papíry zahrnují hodnotu emitovaných směnek, ostatních směnek a neobchodovatelné dluhopisy.

Emitované ostatní dluhové cenné papíry vyjadřují hodnotu bankou emitovaných kupónových, bezkupónových a ostatních dluhopisů a hypotečních zástavních listů.

Kapitál a rezervy jsou vlastními zdroji banky, mezi které se řadí základní kapitál, opravné položky a oprávky, rezervní a ostatní kapitálové fondy tvořené ze zisku, nerozdělený zisk minulých let, neuhrazená ztráta a rezervy. Kantnerová (2016, s. 69) k nerozdělenému zisku dodává, že banka nerozdělený zisk z minulých účetních období, případně neuhrazenou ztrátu vytvořenou v minulých účetních obdobích vykazuje jako samostatnou položku. Výsledek hospodaření vzniklý za běžné účetní období vykazuje banka odděleně.

Ostatní pasiva zahrnují závazky banky vůči ostatním fyzickým nebo právnickým osobám (např. závazky z obchodování s cennými papíry, závazky z dodavatelsko-odběratelských vztahů, závazky vůči různým věřitelům), obdržené dotace (ty mají posílit financování konkrétních činností banky) a rozdíly z ocenění přijatých vkladů a úvěrů a ostatních dluhových cenných papírů.

3.1.2 Bankovní výkonnost

Bankovní výkonnost nám říká, jak si banky vedou ve svých aktivitách a jak efektivně využívají své zdroje. Výsledky finančních operací bank ovlivňují nejen fungování celého bankovního sektoru v ČR, ale mají také klíčový vliv na ekonomický růst země. To zahrnuje nejenom

stabilitu samotných bank, ale také důležitý přínos k síle ekonomiky jako celku. Dle Adama (2014, s. 9) stojí za finančním úspěchem banky proměnné, které poskytují komplexní obraz o tom, jak banka provádí své operace. Tyto faktory mají vliv na finanční situaci, ale také přispívají ke zlepšení celkového výkonu banky. Černoorský (2014, s. 3) navíc dodává, že stabilita a výkonnost neboli efektivnost bank je důležitým předpokladem pro správné fungování finančních trhů.

Casu a kol. (2006, s. 212) dále uvádí, že analýza výkonu banky je klíčovým prvkem, který je využíván mnoha aktéry – uvnitř banky (např. manažeři), ale také jako součást okolního prostředí banky (např. regulační orgány). Výkonnost banky zajímá akcionáře, vkladatele, manažery, regulační orgány, ratingové společnosti, přímé konkurenty banky, finanční trhy a další účastníky trhu.

Dle Kantnerové (2016, s. 72) je právě efektivnost bankovního podnikání jedním ze sledovaných kritérií. Efektivnost značí vztah mezi používanými vstupy a výstupy. Dalším kritériem je rentabilita, která vyjadřuje poměr zisku a vlastního kapitálu banky a sleduje se také nákladovost.

3.1.3 Výkaz zisku a ztráty

Výkaz zisku a ztráty je finanční dokument, který poskytuje přehled o výnosech, nákladech a zisku nebo ztrátě, které banka dosáhla za určité období. Toto období trvá zpravidla jeden rok. V praxi se tento finanční výkaz označuje jako výsledovka. Černoorský (2020, s. 332) uvádí, že tento výkaz je výsledkem operací s aktivy a pasivy banky. Výsledek, kterým je zisk nebo ztráta, se nachází v rozvaze na straně pasiv, jakožto zdroj krytí majetku banky. Tento výsledek tedy může být buď záporný, tzn. jako ztráta, která bance snižuje zdroje financování, anebo kladný, tzn. jako zisk, který bance zdroje financování zvyšuje.

Dle Kantnerové (2016, s. 71) výsledovka může mít horizontální uspořádání, kdy levá strana zobrazuje náklady a pravá výnosy. Druhým způsobem je uspořádání vertikální, kdy se od jednotlivých výnosů odčítají příslušné náklady. Tabulka 2 poskytuje přehled o obsahu výkazu zisku a ztráty banky v horizontálním uspořádání.

Tabulka 2 - Obsah výkazu zisku a ztráty banky

NÁKLADY	VÝNOSY
nákladové úroky	výnosové úroky
náklady na poplatky a provize	výnosy z poplatků a provizí
ztráta z obchodování s cennými papíry	zisk z obchodování s cennými papíry
ztráta z devizových operací	zisk z devizových operací
ztráta z prodeje účastí, pohledávek, zástav atd.	zisk z prodeje účastí, pohledávek, zástav atd.
správní náklady	
odpisy dlouhodobého majetku	
náklady na daně z příjmů	
mimořádné náklady	mimořádné výnosy

Zdroj: Kantnerová (2016, s. 71)

Výkaz zisku a ztráty je jedním z klíčových finančních dokumentů, které poskytují přehled o finančním zdraví a výkonnosti banky. Tento výkaz pomáhá investorům a bankám lépe porozumět, jakým způsobem banka financuje své aktivity, jaké má náklady a výnosy a zda banka dosahuje pozitivních nebo negativních výsledků.

3.2 Ukazatele finanční analýzy v bankovníctví

Následující podkapitoly budou zaměřeny na důležité ukazatele, které napomáhají pochopit a vyhodnotit finanční stabilitu a výkonnost bank. Tyto ukazatele se považují za klíčové pro posouzení odolnosti bank vůči rizikům a pomáhají vyhodnotit, zda banky řídí účinně své operace.

3.2.1 Ukazatele struktury bilance a výkazu zisku a ztráty

Dle Kašparovské (2006, s. 27) by tato fáze finanční analýzy „měla poskytnout celkový rámcový obraz o bilanční rovnováze a podnikatelském zaměření banky, který vychází ze struktury bilance banky.“ Kašparovská (2006, s. 28) dále uvádí, že využitím těchto ukazatelů ve finanční analýze lze určit míru koncentrace bankovního portfolia.

Jako první se mezi tyto ukazatele řadí poměrový ukazatel, který vyjadřuje podíl úvěrových pohledávek na celkových aktivech (3):

$$Sú = \frac{\text{pohledávky ke klientům}}{\text{celková aktiva}} \times 100 \quad (3)$$

Jednou ze základních funkcí komerčních i univerzálních bank je poskytování úvěrů klientům, proto tento ukazatel nabývá hodnoty, která je obvykle vyšší než 50 %. Výsledná hodnota ukazatele vypovídá o strategii banky. Bankovní strategie může být orientována primárně na poskytování úvěrů anebo jinou formu investic do cenných papírů (Černohorský, 2020, s. 341). Černohorský (2020, s. 341) a Kašparovská (2006, s. 28) se shodují, že ukazatel je možné dále členit podle subjektů neboli klientů, jimž byly poskytnuty úvěry. Kašparovská (2006, s.28) uvádí k tomuto členění navíc členění dle časového charakteru úvěrových pohledávek či podle odvětví. Vysoké hodnoty těchto ukazatelů, zejména nad 80 %, obvykle zvyšují riziko spojené s koncentrací.

Podobným způsobem je také sestaven ukazatel na straně pasiv, kam se řadí ukazatel, který značí podíl závazků (tj. primárně vkladů klientů) k nebankovním klientům na celkových pasivech:

$$Sz = \frac{\text{závazky ke klientům}}{\text{celková pasiva}} \times 100 \quad (4)$$

Jelikož se v případě vkladů klientů jedná o hlavní funkci komerčních i univerzálních bank, tento ukazatel, stejně jako předchozí, také nabývá hodnoty zpravidla vyšší než 50 %. Ukazatel vypovídá o tom, z jaké části jsou zdroje banky tvořené vklady. Podstatné jsou vklady od nebankovních klientů, protože český bankovní sektor je založen na těchto vkladech, kterými banky vytváří své zdroje (Černohorský, 2020, s. 341). Kašparovská (2006, s. 28) navíc dodává, že existují i jiné ukazatele struktury bilance na straně pasiv, jako závazky z dluhových cenných papírů k celkovým pasivům nebo závazky k bankám k celkovým pasivům.

Černohorský (2020, s. 341) kromě předchozích dvou ukazatelů uvádí navíc ukazatel provozní náklady/provozní výnosy. Ten jako jediný ze skupiny ukazatelů struktury bilance a výkazu a zisku a ztráty vychází právě z výkazu zisku a ztráty. Tento vztah lze vyjádřit následujícím způsobem:

$$\frac{\text{provozní náklady}}{\text{provozní výnosy}} \times 100 \quad (5)$$

Dle Černohorského (2020, s. 342) obvykle tento ukazatel dosahuje hodnoty okolo 50 %. V dnešní době se banky snaží, aby u tohoto ukazatele nepřesáhly hodnotu 45 % z důvodu minimalizace nákladů při určitém objemu činnosti.

3.2.2 Ukazatele bankovní rentability

Ukazatele rentability neboli ziskovosti jsou nejsledovanějšími, protože zisk je hlavním cílem každé banky (univerzální, komerční i investiční). Jsou vyjádřeny poměrem předem upraveného zisku a vložených vlastních zdrojů či aktiv (Černohorský, 2020, s. 342). Dle Kašparovské (2006, s. 30) se vychází právě z různých úrovní bankovního zisku (např. čistý zisk před zdaněním, čistý zisk po zdanění).

V této kategorii je prvním ukazatelem rentabilita vlastního kapitálu (ROE), která vyjadřuje míru zhodnocení kapitálu, který byl vložen akcionáři. V realitě se však používá upravený ukazatel rentability průměrného vlastního kapitálu (ROAE). V tomto ukazateli je hodnota vlastního kapitálu na začátku a na konci roku zprůměrována, protože výsledek pak lépe odpovídá tomu, jak se vyvíjí hodnota vlastního kapitálu (Černohorský, 2020, s. 342). Tento ukazatel je vyjádřen následujícím vztahem:

$$ROAE = \frac{\text{čistý zisk po zdanění}}{\text{průměrná hodnota vlastního kapitálu}} \times 100 \quad (6)$$

Minimální hodnota tohoto ukazatele, která je zároveň ideální, dosahuje hodnoty okolo 10 %. V eurozóně se však většina bank snaží dosáhnout hodnoty pohybující se v intervalu 8-12 % (Černohorský, 2020, s. 342). Černohorský (2020, s. 342) dále uvádí, že obecně v ČR menší banky dosahují nižších hodnot nebo záporných hodnot, pokud se banka nachází ve ztrátě. Velké banky dosahují hodnot okolo 20 %, což však není dlouhodobě udržitelné.

Dalším ukazatelem je rentabilita kapitálu (ROA), která představuje míru zhodnocení celkových zdrojů. V tomto případě se využívá rentabilita průměrného kapitálu (ROAA), protože výsledek lépe odpovídá změnám hodnoty aktiv během roku a formálně se vyjadřuje následovně:

$$ROAA = \frac{\text{čistý zisk po zdanění}}{\text{průměrná hodnota aktiv}} \times 100 \quad (7)$$

Doporučené hodnoty pro ukazatel ROA zobrazuje tabulka 3 na následující straně.

Tabulka 3 - Doporučené hodnoty ROA

Hodnoty ROA	Návratnost aktiv
menší než 0,75	slabá
0,75-1,00	pod standardem
1,00-1,25	dobrá
1,25-1,75	velmi dobrá
větší než 1,75	excelentní

Zdroj: Hrdý (2005, s. 53)

Dalším ukazatelem, který uvádí Černohorský (2020, s. 343), je ukazatel čisté úrokové marže, který udává poměr mezi čistými úrokovými výnosy a úročenými aktivy. Ukazatel vyjadřuje, kolik banka vydělá na úrocích z poskytnutých úvěrů, které jsou sníženy o částku, kterou banka zaplatí na úrocích z přijatých vkladů. Rozdíl se poté dělí průměrnou hodnotou úročených aktiv (např. úvěry, dluhopisy), a to proto, aby bylo možné ukazatel porovnávat bez ohledu na velikost banky.

Vzorec se vyjadřuje následovně:

$$\frac{\text{přijaté úroky} - \text{vyplacené úroky}}{\text{průměrná hodnota úročených aktiv}} \times 100 \quad (8)$$

Malé banky mají nižší zisky, a proto u tohoto ukazatele dosahují nižších hodnot, většinou okolo 0,5 %. Velké banky vykazují výslednou hodnotu ukazatele okolo 2,2 %. V bankovním sektoru ČR momentálně dochází k trendu poklesu čisté úrokové marže (Černohorský, 2020, s. 343).

3.2.3 Ukazatele bankovní likvidity

Bankovní likvidita zajišťuje, že má banka k dispozici finanční prostředky či snadný přístup k těmto peněžním prostředkům pro splácení svých závazků a provádění běžných operací (např. k provádění plateb a poskytování půjček). Udržování dostatečné likvidity je pro banky klíčové, aby byly stabilní a konkurenceschopné na trhu. Kašparovská říká (2006, s. 29), že mezi likvidní aktiva se řadí pokladní hotovost banky, vklady u CB a vklady u jiných bank. Z cenných papírů sem patří státní pokladniční poukázky, které jsou vysoce likvidní. Tato zmíněná rychle likvidní aktiva se použijí jako čitatel do níže uvedených vzorců.

Existují dva základní ukazatele, které jsou využívány i ČNB. Černohorský (2020, s. 344) uvádí jako výchozí ukazatel podíl rychle likvidních aktiv na celkových aktivech, který vyjadřuje, jak velkou část aktiv může banka použít ihned kvůli její snadné dostupnosti. Tento ukazatel je vyjádřen následujícím vztahem:

$$\frac{\text{rychle likvidní aktiva}}{\text{aktiva}} \times 100 \quad (9)$$

Výsledná hodnota tohoto ukazatele za celý bankovní sektor ČR se zvýšila za posledních 5 let z 30 % na 40 % (Černohorský, 2020, s. 344).

Dalším ukazatelem je podíl rychle likvidních aktiv na vkladech klientů. Mezi vklady klientů patří netermínované vklady klientů a vklady ostatních bank (Černohorský, 2020, s. 344). Tento ukazatel má následující tvar:

$$\frac{\text{rychle likvidní aktiva}}{\text{vklady klientů}} \times 100 \quad (10)$$

Stejně jako u předchozího ukazatele, výsledné hodnoty tohoto podílu v posledních letech v českém bankovním sektoru rostou, a to ze 40 % až na 65 % (Černohorský, 2020, s. 344).

3.2.4 Ukazatele bankovní produktivity

Ukazatele bankovní produktivity jsou měřítka, která pomáhají posuzovat efektivitu a výkonnost bankovních operací a služeb. Pomáhají managementu a investorům porozumět, jak efektivně banka využívá své prostředky a jakým způsobem optimalizuje své operace. Na základě těchto ukazatelů lze porovnávat i konkurenční pozice mezi bankami a „*principem je vždy poměr určité veličiny významné pro bankovní podnikání a její vztahování k počtu zaměstnanců.*“ (Černohorský, 2020, s. 345)

V této kategorii je základním ukazatelem ukazatel celkové produktivity, který vyjadřuje dosažený zisk na jednoho zaměstnance banky a má následující tvar:

$$P_c = \frac{\text{čistý zisk po zdanění}}{\text{průměrný počet zaměstnanců za dané období}} \times 100 \quad (11)$$

Dalšími ukazateli v této kategorii jsou objemové ukazatele produktivity, které značí objem úvěrů (12) nebo vkladů (13) na jednoho zaměstnance banky. Prvním ukazatelem jsou poskytnuté úvěry na jednoho zaměstnance (12) a Černohorský (2020, s. 346) říká, že tento ukazatel je často využíván, jelikož úrokové výnosy z poskytnutých úvěrů jsou jedním z hlavních výnosů pro univerzální banky a zapisuje se takto:

$$P_{zú} = \frac{\text{objem poskytnutých úvěrů}}{\text{průměrný počet zaměstnanců za dané období}} \times 100 \quad (12)$$

Pro tento předchozí ukazatel jsou obdobným ukazatelem přijaté vklady na jednoho zaměstnance (13), které jsou důležité na straně získávání zdrojů a mají následující tvar:

$$Pzd = \frac{\text{objem přijatých vkladů}}{\text{průměrný počet zaměstnanců za dané období}} \times 100 \quad (13)$$

Dále je podstatné také vyčíslit náklady spojené s těmito činnostmi z hlediska produktivity. K tomu slouží ukazatele nákladové intenzity, mezi které se řadí ukazatel celkové náklady na jednoho zaměstnance. Dle Černohorského (2020, s. 346) tento ukazatel indikuje průměrné náklady, které vyjadřují, kolik banku stojí jeden zaměstnanec, tj:

$$Nc = \frac{\text{celkové náklady}}{\text{průměrný počet zaměstnanců za dané období}} \times 100 \quad (14)$$

3.2.5 Ukazatele kvality bankovních aktiv

Ukazatele kvality bankovních aktiv vypovídají o tom, jak rizikové je dané bankovní portfolio. Při využití těchto ukazatelů se do poměru dávají vytvořené rezervy a opravné položky k úvěrovým pohledávkám, respektive k pohledávkám finančním, ze kterých jsou tvořeny (Kašparovská, 2006, s. 32). S poskytováním úvěrů od banky je spjata riziko nesplacení ve stanovených termínech a daných částkách. Dle Černohorského (2020, s. 346) proto existuje vyšší úvěrové riziko, které je spojeno s klasifikovanými úvěry. Pomocí následujícího ukazatele se hodnotí kvalita úvěrového portfolia.

$$\frac{\text{hodnota klasifikovaných úvěrů}}{\text{hodnota všech úvěrů}} \quad (15)$$

V bankovních systémech, které jsou považovány za kvalitní, dosahuje hodnota ukazatele okolo 3 %. Tato hodnota zahrnuje rizika, která plynou z nesplácených úvěrů na činnost banky (Černohorský, 2020, s. 347). Pokud hodnota tohoto ukazatele roste, kvalita bankovních aktiv se zhoršuje a naopak klesá-li hodnota ukazatele, kvalita bankovních aktiv se zlepšuje.

3.2.6 Ukazatele kapitálové přiměřenosti

Ukazatel kapitálové přiměřenosti se používá ke zjištění, zda je banka schopna pokrýt své závazky pomocí vlastního kapitálu. Dle Kašparovské (2006, s. 34) je cílem „zajistit dostatečnou výši bankovního kapitálu jako zdroje ke krytí ztrát a zamezit tak přenosu ztrát na bankovní věřitele.“

Ukazatel kapitálové přiměřenosti je v současnosti nejvíce sledovaným ukazatelem bankovní činnosti a sledují ho regulační orgány, jako je CB nebo orgány dohledu. Banky tento ukazatel pravidelně zveřejňují. Vzorec pro výpočet kapitálové přiměřenosti je možné zapsat následujícím způsobem:

$$\frac{\text{regulatorní kapitál}}{\text{rizikově vážená aktiva}} > 8 \% + \max 2,5 + \max 2,5 + \max 3 \% \text{ (pro vybrané)} \quad (16)$$

Tento koncept se v bankovníctví dostal do povědomí již v 80. letech 20. století. V této době byla také stanovena minimální hodnota tohoto ukazatele na 8 %. V současné době však výpočet zahrnuje reakci na finanční krizi a její dopady na bankovní sektor a zahrnuje větší škálu rizik. K minimální hodnotě 8 % se tak přidává bezpečnostní kapitálová rezerva (může dosahovat až 2,5 %), proticyklická rezerva (také může dosahovat až 2,5 %) a kapitálová rezerva ke krytí systémového rizika (může dosahovat až 3 %). Obecně lze říct, že banky v ČR nemají problém s dodržением hodnoty tohoto ukazatele (Černohorský, 2020, s. 347).

Kašparovská (2006, s. 34) k interpretaci ukazatele kapitálové přiměřenosti uvádí, že rostoucí hodnota ukazatele je pozitivní pro bankovní věřitele a orgány dohledu. Pokud je však růst ukazatele dlouhodobý, může tempo růstu rentability podnikání stagnovat nebo poklesnout. To však není pozitivní pro akcionáře a investory.

3.3 Model CAMEL

Dalším způsobem, který pomáhá k posouzení stability finančních institucí, především bank, je metoda CAMEL. Tento způsob hodnocení banky je v současné době stále více rozšířený. Rahman a Islam (2017, s. 8) uvádí, že model CAMEL se využívá ke zjištění finančních silných a slabých stránek banky. Dojde-li k odhalení slabých stránek u bank, je důležité zaměřit se na jejich zlepšení pomocí přijmutí nápravných opatření. Pokud jsou tato slabá místa překonána,lepší se celková výkonnost banky. Tento model se „zaměřuje na hodnocení klíčových oblastí banky“ (Mejstřík a kol., 2015, s. 229). Někdy se také uvádí, že aby byly zdůrazněny oblasti dle důležitosti, mělo by se jednat o model LEMAC.

Později byl model CAMEL rozšířen o další složku a byl nazýván jako CAMELS. Dincer a kol. (2011, s. 1) říkají, že CAMELS zahrnuje důležité poměrové ukazatele, které jsou velmi důležité pro hodnocení výkonnosti v bankovním sektoru. Singh (2022, s. 10) považuje metodu CAMELS za klíčový nástroj pro analýzu výkonu banky, jelikož zahrnuje důležité parametry, které reprodukují výsledky celkového výkonu banky. Model CAMELS se skládá z následujících složek:

- Capital adequacy (kapitálová přiměřenost) – jedná se o poměr kapitálu k riziku aktiv, který vyjadřuje míru finanční síly banky. Dle Dincera a kol. (2011, s. 3) tento poměr

vyjadřuje schopnost banky splácet své závazky z hlediska času a zohledňuje různá rizika, jako je tržní, úvěrové nebo operační riziko;

- **Asset quality** (kvalita aktiv) – tento faktor odkazuje na kvalitu celého portfolia aktiv, které banka vlastní. Jedná se především o portfolia úvěrů, investic a dalších finančních nástrojů. Damak (2018, s. 72) uvádí, že kvalita aktiv se vztahuje primárně k výkonným aktivům, která stojí za generováním příjmu v bance a kromě portfolia cenných papírů (tržní riziko) a portfolia úvěrů (úvěrové riziko) sem patří i prvky podrozvahy (např. záruky, akreditivy a odvozené nástroje);
- **Management quality** (kvalita managementu) – zkoumá se, jakým způsobem je banka vedena. To zahrnuje kvalitativní charakteristiky jako jsou zkušenosti a dovednosti vedení, strategické plánování, řízení rizik, komunikaci a mnoho dalších aspektů. Tento faktor je velmi obtížné hodnotit kvantitativně. Zisk banky je ovlivňován právě úrovní managementu;
- **Earnings** (ziskovost) – tento faktor se zaměřuje na výkonnost banky z hlediska dosahování zisku. Rahman a Islam (2017, s. 6) uvádí, že dobrá ziskovost bance pomáhá k provádění jak současných, tak i budoucích operací, vyplácení dividend akcionářům, zvýšení kapacity absorbovat ztráty a k zajištění expanze banky;
- **Liquidity** (likvidita) – označuje schopnost banky rychle a efektivně pokrýt své finanční závazky. Dle Damak (2018, s. 73) ratingové agentury tvrdí, že krize likvidity je často bezprostřední příčinou selhání banky. Naopak dostatečná likvidita může bance v obtížné době pomoci zabezpečit její refinancování. Likvidita hraje velkou roli při analýze slabších finančních institucí, ty jsou totiž náchylnější ke ztrátě důvěry klientů a s tím spojeným odlivem finančních prostředků;
- **Sensitivity to risk** (citlivost k riziku) – vyjadřuje nepřímý vztah mezi velikostí banky a tím, jak je daná banka citlivá na tržní riziko. Tržní riziko vzniká jako důsledek při špatných tržních podmínkách a může způsobit selhání banky (Dincer a kol., 2011, s. 4).

4 Finanční analýza vybraných bankovních společností

V souladu s cílem diplomové práce bude v této části provedena finanční analýza dvou vybraných bank. Hlavním záměrem finanční analýzy je poskytnout komplexní zhodnocení finančního zdraví, finanční stability a výkonnosti těchto bank za pomoci metod finanční analýzy. Finanční analýza bank se od běžné finanční analýzy podniků liší specifickými charakteristikami bankovního sektoru. Proto její provedení v bankovním odvětví vyžaduje specifický přístup, jelikož banky provádí své operace v odlišném prostředí. Požadované výsledky lze zjistit pomocí poměrových ukazatelů definovaných v předchozí kapitole.

Pro finanční analýzu byly vybrány dvě banky – Komerční banka, a. s. a Air Bank. Komerční banka, a. s. je jednou z největších a nejvýznamnějších bank v ČR. Své významné postavení na českém trhu si buduje déle než 30 let, od roku 1990. Jedná se o tradiční banku, která má rozsáhlou síť poboček po celé ČR. Dle klasifikace ČNB se Komerční banka, a. s. řadí mezi velké banky. Air Bank na trhu působí kratší dobu, a to od roku 2011, tedy 13 let. Způsob, kterým Air Bank cílí na své zákazníky, je odlišný než u Komerční banky, a. s. Je to moderní banka, která se zaměřuje na digitální bankovníctví. Snaží se, aby klienti mohli téměř vše dělat z pohodlí domova přes mobilní telefon nebo počítač. Proto Air Bank nemá tolik poboček pro osobní setkání s klienty jako Komerční banka, a. s. V dnešní době je tento způsob komunikace s bankou velmi žádaný zejména u mladé generace. Air Bank patří podle klasifikace ČNB mezi malé banky. Hlavním záměrem v této části práce je tedy porovnat hospodaření tradiční velké banky a menší, moderní banky a na základě provedené finanční analýzy zhodnotit finanční zdraví těchto bank.

Komerční banka, a. s. (KB) vznikla v roce 1990 vyčleněním z bývalé Státní banky československé, kdy byla přeměněna na akciovou společnost. V současné době je z převážné části vlastněna francouzskou finanční skupinou Sociétés Générale. KB nabízí finanční produkty a služby občanům, ale i firmám a podnikajícím osobám a zaměřuje se především na běžné účty, investiční produkty, hypotéky, úvěry, pojištění a další. Ke konci roku 2023 měla KB 1,664 milionu klientů. Průměrně měla KB za rok 2023 7 551 zaměstnanců, 212 obchodních míst a 796 bankomatů po celé ČR.

Air Bank je stejně jako KB akciovou společností a působí na českém trhu od roku 2011. Patří do mezinárodní investiční skupiny PPF, která podniká v zemích Evropy, Asie a Severní Ameriky. Air Bank nabízí širokou škálu produktů a služeb běžným spotřebitelům, malým podnikatelům a firmám, specializuje se na běžné účty, spořicí účty, hypotéky, investiční produkty, pojištění a další. Na konci roku 2023 využívalo služeb Air Bank již 1,240 milionu

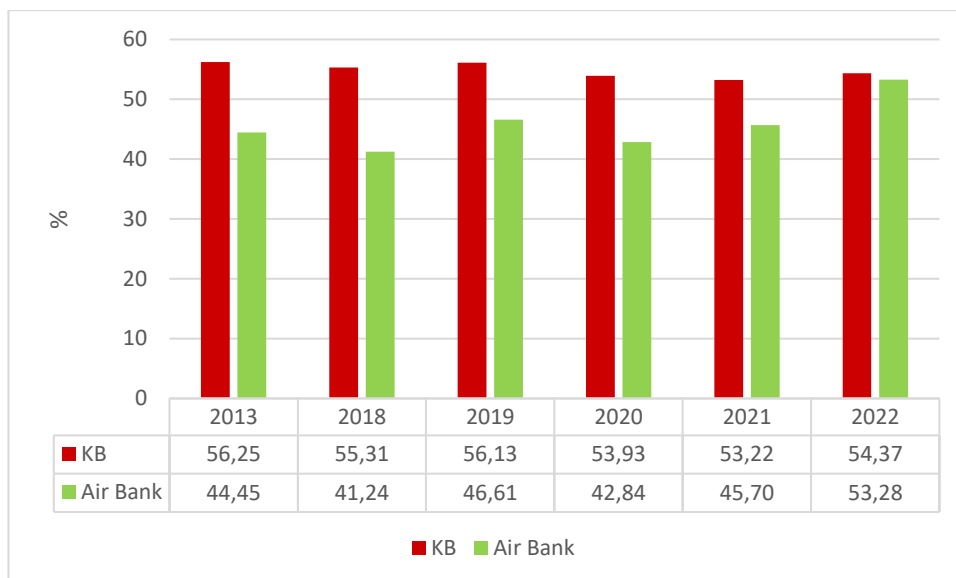
klientů. Za rok 2021 měla Air Bank 955 zaměstnanců, 32 poboček a v roce 2024 měla přibližně 306 bankomatů po celé ČR.

V následujících podkapitolách bude provedena finanční analýza těchto dvou bank na základě finančních ukazatelů, které byly detailně popsány v předchozí kapitole. Pro lepší znázornění finanční situace bude finanční analýza KB a Air Bank provedena za pět let, od roku 2018 do roku 2022. Za účelem komplexnějšího pohledu na finanční zdraví těchto bank je zde provedena finanční analýza i za rok 2013.

V roce 2020 nastala pandemie Covid-19, která měla významný dopad na světovou ekonomiku, tedy i na bankovní sektor. Tato skutečnost se projevila v celkových finančních výsledcích bank, tzn. i ve finančních ukazatelích. Tyto negativní dopady budou také detailně znázorněny v následujících podkapitolách.

4.1 Ukazatele struktury bilance a výkazu zisku a ztráty

Ukazatele struktury bilance a výkazu zisku a ztráty jsou první skupinou ukazatelů, která napomáhá pro posouzení finančního zdraví bank. První ukazatel je vyjádřen na obrázku 3 podílem pohledávek ke klientům na celkových aktivech banky. Pohledávky ke klientům jsou tvořeny úvěry, které banka poskytuje svým klientům. Jedná se o finanční prostředky, které banka očekává od svých klientů na základě toho, že klientovi poskytla finanční službu. Správa těchto pohledávek je pro banku velice důležitá, protože má významný vliv na její finanční stabilitu. Výpočet proběhl podle vzorce 3 a výsledek značí, jak velká část aktiv je vázána v podobě pohledávek ke klientům banky.

Obrázek 3 - Podíl pohledávek ke klientům na celkových aktivech banky za roky 2013, 2018-2022 (v %)

Zdroj: Vlastní zpracování dle výročních zpráv vybraných bank

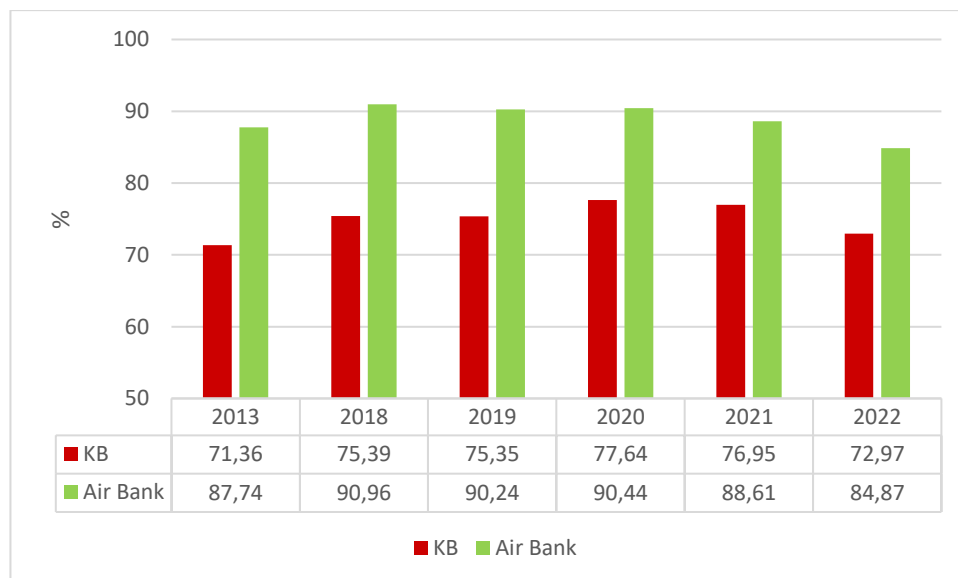
Úvěry klientům KB i její celková aktiva zaznamenaly ve všech letech růst. Z obrázku 3 je zřejmé, že trend ukazatele u této banky v průběhu sledovaných let kolísá pouze s malými změnami. Výsledná hodnota tak závisela na tom, jakým tempem rostly bance úvěry a jakým tempem rostla celková aktiva. Rychlost růstu těchto dvou hodnot udává, zda ukazatel mírně vzrostl, anebo naopak mírně klesl. Největší změna u tohoto ukazatele nastala mezi rokem 2019 a 2020, kdy došlo k jeho poklesu o 2,2 procentního bodu. K poklesu došlo i přes to, že se mezi těmito roky zvýšila hodnota úvěrů klientům i celková aktiva, jak již bylo zmíněno. Důvodem bylo, že úvěry rostly menším tempem v porovnání s růstem celkových aktiv. Úvěry se zvýšily pouze o 3,86 %, zatímco celková aktiva o 8,11 %. V roce 2020 KB také ztratila 23 000 svých klientů. Změna ukazatele v tomto roce byla způsobena především omezením úvěrové aktivity bank. Ekonomická nejistota spojená s pandemií způsobila u ekonomických subjektů pokles zájmu o úvěry. Ekonomické subjekty byly více opatrné ohledně přijímání nových finančních závazků v podobě úvěrů od bank. Zároveň některé podniky mohly zaregistrovat omezení své likvidity z důvodu poklesu tržeb, a to snižovalo jejich schopnost splácet řádně své úvěry. Některá odvětví zaznamenala pokles poptávky po výrobcích a službách, to mohlo omezit potřebu podniků po finančních prostředcích od banky prostřednictvím úvěrů.

Úvěry klientům i celková aktiva Air Bank ve všech letech vykazovaly růst. Air Bank však v průběhu sledovaných let zaznamenala více kolísavý trend a výraznější změny v rámci ukazatele než KB. K výraznějšímu růstu ukazatele došlo v roce 2019, kdy se zvýšil o 5,37 procentního bodu. To bylo podmíněno rostoucí úspěšností banky v tomto roce, který Air Bank považuje za jeden z nejúspěšnějších. Zároveň v roce 2019 také bance přibýlo

115 000 nových klientů. Krizový rok 2020 přinesl pokles ukazatele o 3,77 procentního bodu. To bylo způsobeno menším tempem růstu úvěrů, než bylo tempo růstu u celkových aktiv. Úvěry se zvýšily o 5,90 %, zatímco celková aktiva se zvýšila o 15,20 %. Tato změna v roce 2020 byla podobně jako u KB způsobena zejména omezením úvěrové aktivity bank z důvodu poklesu zájmu ekonomických subjektů o úvěry. Nejvýraznější změna však nastala mezi dvěma posledními roky, kdy došlo ke zvýšení ukazatele o 7,58 procentního bodu. Zde došlo k nárůstu úvěrů klientům o 14 293 mil. Kč a s tím spojenému nárůstu celkových aktiv o 6 065 mil. Kč. V roce 2021 byly ekonomické subjekty opatrnější v přijímání nových úvěrů od bank kvůli ekonomické nejistotě, která nastala předchozí rok. S tím souvisela nižší poptávka po úvěrech v roce 2021 než v roce 2022. V roce 2022 se tak postupně začala zvyšovat ochota ekonomických subjektů přijímat úvěry od bank.

Výsledná hodnota vyplývá také ze strategie banky a nabývá hodnot okolo 50 % (Černohorský, 2020, s. 341). Výsledné hodnoty KB byly ve všech letech vyšší než 50 %, zatímco Air Bank měla hodnotu vyšší pouze v roce 2022. U obou bank je poskytování úvěrů významnou součástí jejich portfolia, ale snaží se poskytovat komplexní bankovní služby pro své klienty. Ve všech letech dosáhla vyšší hodnoty tohoto ukazatele KB, jejíž průměrný podíl úvěrů klientům na celkových aktivech za roky 2018-2022 byl 54,59 %. Průměrný podíl u Air Bank byl nižší, a to 45,93 %.

Při finanční analýze bank je důležité zaměřit se také na podíl závazků ke klientům na celkových pasivech banky (obrázek 4). Mezi závazky ke klientům patří přijaté vklady, což jsou peněžní prostředky, které si klienti ukládají u banky prostřednictvím běžného účtu, spořicího účtu či termínovaného vkladu. Na výši vkladů, které banka přijímá od svých klientů, může mít vliv změna počtu těchto klientů a tím je podmíněna i změna celkových pasiv banky. Nárůst těchto vkladů může být ovlivněn zvýšením počtu klientů, a naopak pokles vkladů může být ovlivněn snížením počtu klientů banky. Výsledné hodnoty tohoto ukazatele byly vypočítány na základě vzorce 4.

Obrázek 4 - Podíl závazků ke klientům na celkových pasivech banky za roky 2013, 2018-2022 (v %)

Zdroj: Vlastní zpracování dle výročních zpráv vybraných bank

Primární funkcí bank je především přijímání vkladů od klientů, proto banky zpravidla nabývají hodnoty podílu závazků ke klientům na celkových pasivech vyšší než 50 % (Černohorský, 2020, s. 341). Z obrázku 4 vyplývá, že obě srovnávané banky ve sledovaných letech tuto hranici výrazně přesahovaly.

Hodnota ukazatele KB mezi lety 2013-2019 oscilovala na podobné úrovni. V roce 2013 KB zaznamenala hodnotu vkladů ke klientům ve výši 552 253 mil. Kč a celková pasiva byla 773 892 mil. Kč. V roce 2018 ukazatel lehce vzrostl, s čímž souvisí i růst počtu klientů, kterých banka v roce 2013 měla 1 589 mil. a v roce 2018 jich bylo 1 668 mil. V roce 2018 vklady klientů dosahovaly hodnoty 755 039 mil. Kč a celková pasiva byla 1 001 504 mil. Kč. Následující rok se vklady klientů zvýšily pouze mírně a růst celkových pasiv nebyl tolik výrazný. Hodnota ukazatele tak mírně klesla, což mohlo být způsobeno snížením počtu klientů banky o 4 000. Hodnota vkladů ke klientům byla v tomto roce 762 157 mil. Kč a celková pasiva vzrostla na 1 001 519 mil. Kč. V roce 2020 KB zaznamenala nejvyšší hodnotu ukazatele za srovnávanou dobu, kdy celková pasiva banky výrazněji vzrostla právě kvůli zvýšení finančních závazků neboli vkladů od klientů. Vklady klientů byly ve výši 849 029 mil. Kč a celková pasiva dosáhla 1 093 508 mil. Kč. I přes to ale poklesl počet klientů banky na 1 641 mil.

Následující dva roky KB vykazovala klesající trend, v roce 2021 byl evidován pokles ukazatele o 0,69 procentního bodu a v posledním sledovaném roce o 3,98 procentního bodu. Na konci roku 2021 KB zaznamenala růst vkladů klientů na 899 654 mil. Kč i růst celkových pasiv na 1 169 147 mil. Kč. Počet klientů však klesl na 1 625 mil. a výsledná hodnota ukazatele se

snížila. Za poslední sledovaný rok se snížily vklady klientů na 896 663 mil. Kč, naopak celková pasiva banky vzrostla na 1 228 892 mil. Kč. Počet klientů se za toto období zvýšil o 27 000 klientů.

Dle obrázku 4 je zřejmé, že Air Bank obecně dosahovala vyšších hodnot ukazatele. To znamená, že Air Bank měla vyšší množství závazků, které musela splatit svým klientům, na jejich celkových pasivech než KB.

Mezi lety 2013-2020 hodnoty ukazatele Air Bank oscilují kolem podobné stabilní výše. V prvním sledovaném roce banka zachytila hodnotu vkladů ke klientům 43 777 mil. Kč s celkovými pasivy 49 895 mil. Kč. V roce 2018 banka dosáhla své nejvyšší hodnoty ve sledovaných letech při vkladech klientů ve výši 102 108 mil. Kč a celkových pasivech 112 256 mil. Kč. K tomu přispělo i zvýšení počtu klientů, kterých banka v roce 2013 měla 213 656 a za následujících pět let, v roce 2018 se jejich počet zvýšil na 673 000 klientů. V roce 2019 byla hodnota vkladů klientů 107 067 mil. Kč a celková pasiva 118 642 mil. Kč a tento rok přinesl bance 788 000 klientů. Následující rok tím, že se zvýšil počet klientů, vzrostly i vklady klientů na 123 618 mil. Kč a tím se zvýšila i celková pasiva na 136 678 mil. Kč.

Stejně jako u KB, v posledních dvou srovnávaných letech byl zaznamenán klesající trend tohoto ukazatele. V roce 2021 klesl o 1,83 procentního bodu a v roce 2022 ještě více, a to o 3,74 procentního bodu. V roce 2021 opět vzrostl počet klientů na 986 000, čímž byl způsoben i nárůst vkladů klientů na 129 320 mil. Kč. Zároveň se zvýšila i celková pasiva na 145 939 mil. Kč. I přes to, že Air Bank v posledním sledovaném roce překročila hranici 1 000 000 klientů o 72 000, vklady klientů klesly na 129 010 mil. Kč při zvýšení celkových pasiv na 152 004 mil. Kč.

Z obrázku 4 vyplývá, že KB měla poměrně vyvážené vklady ke klientům na celkových pasivech. KB není tolik závislá na financování od svých klientů jako Air Bank a její zdroje financování jsou různorodější. Air Bank byla převážně financována prostřednictvím svých závazků ke klientům, tzn. vkladů klientů. V tomto případě je důležité, aby závazky byly stabilní a banka je dokázala splácet v rámci své likvidity.

Posledním ukazatelem v této kategorii je ukazatel provozní náklady/provozní výnosy, který vyjadřuje, jak efektivně banka spravuje své náklady oproti výnosům, kterých v daném období dosahuje. Výpočet tohoto ukazatele byl proveden podle vzorce 5. Provozní náklady souvisí s běžným provozem banky a vznikají v průběhu běžných bankovních aktivit. Může se jednat o úrokové náklady, mzdy a platy zaměstnanců, náklady na pronájem, vybavení a správu

kancelářských prostor nebo náklady na marketing. Provozní výnosy představují příjmy, které vzniknou běžným provozem banky. Jedná se o úrokové příjmy, poplatky od klientů, provize, příjmy z dividend a další.

Jak již bylo zmíněno v podkapitole 3.2.1, nejčastěji tento ukazatel dosahuje hodnoty 50 %, ale v roce 2020 se banky snažily dosáhnout maximálně 45 % (Černohorský, 2020, s. 342). Vysoká hodnota ukazatele může znamenat, že provozní náklady banky jsou vysoké oproti výnosům, které bance vznikají z její činnosti. V tomto případě by se banka měla snažit snížit své náklady na své běžné činnosti. Je-li hodnota ukazatele nízká, banka udržuje úspěšně nižší náklady ve srovnání se svými dosahovanými příjmy. Obrázek 5 znázorňuje podíl provozních nákladů na provozních výnosech KB a Air Bank, který byl vypočítán dle vzorce 5.

Obrázek 5 - Ukazatel provozní náklady/provozní výnosy za roky 2013, 2018-2022 (v %)

Zdroj: Vlastní zpracování dle výročních zpráv vybraných bank

Hodnota ukazatele KB do roku 2020 vykazovala rostoucí trend. Od roku 2013 do roku 2020 průběžně rostly provozní náklady i provozní výnosy. Výraznější růst ukazatele byl zaznamenán mezi roky 2019 a 2020. V tomto období nastala zásadní změna u výnosů z dividend, které se řadí mezi čisté provozní výnosy. V roce 2019 byly výnosy z dividend 1 688 mil. Kč a v roce 2022 se značně snížily na 6 mil. Kč. Provozní náklady v tomto období výrazněji sníženy nebyly, proto hodnota ukazatele vzrostla o 7,75 procentního bodu. V následujících letech hodnota ukazatele klesala, více v roce 2022. To způsobil markantní růst čistých úrokových výnosů. Vzrostly výnosy z úroků, jejichž hodnota byla v roce 2021 32 264 mil. Kč a v roce 2022 výnosy z úroků dosáhly výše 88 888 mil. Kč. Tím vzrostly i celkové provozní výnosy. Zároveň také rostly náklady na úroky, které v roce 2021 byly

13 164 mil. Kč a v roce 2022 došlo ke zvýšení na 62 941 mil. Kč. Tato změna byla podmíněna zvýšením úrokových sazeb, které v průběhu tohoto období ČNB postupně zvyšovala.

V roce 2013 se Air Bank pohybovala ve svých začátcích, proto překročila 100% hranici tohoto ukazatele. Na tomto výsledku mělo podíl dosažení ztráty ve výši 45 mil. Kč. Mezi lety 2018-2022 hodnoty tohoto ukazatele kolísají na podobné úrovni. Od roku 2020 byl však zaznamenán klesající trend. Podobně jako u KB byl v roce 2022 zaregistrován značný růst čistých úrokových výnosů, mezi které se řadí úrokové výnosy a úrokové náklady. V roce 2021 úrokové výnosy dosáhly výše 3 645 mil. Kč a následně se v roce 2022 výrazně zvýšily na 7 188 mil. Kč. Úrokové náklady byly v roce 2021 281 mil. Kč a v následujícím roce došlo k růstu na 2 485 mil. Kč. Zvýšení úrokových sazeb provedené ČNB v tomto období tak poznamenalo i Air Bank.

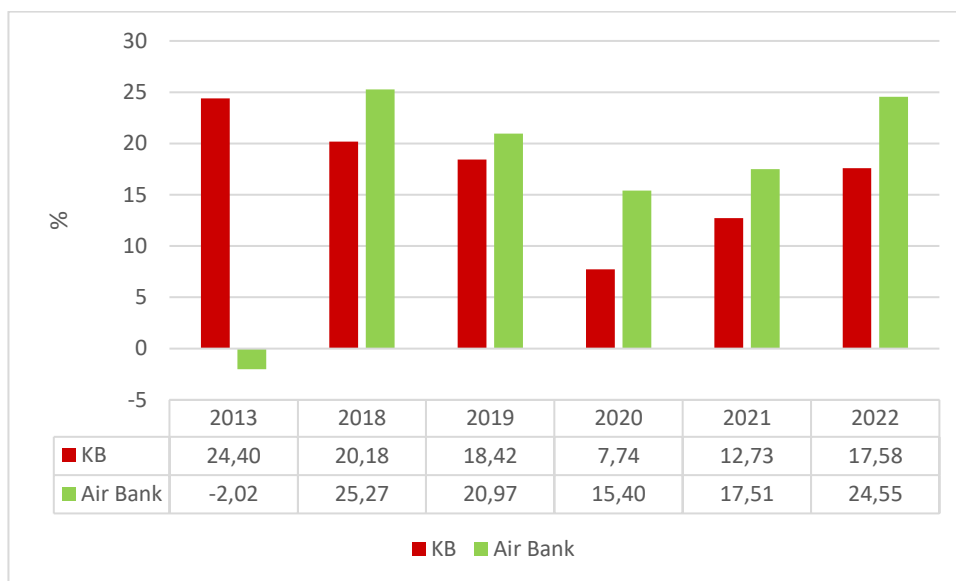
Obrázek 5 ukazuje, že obě srovnávané banky umí efektivně řídit své náklady vzhledem ke svým výnosům. U Air Bank toto tvrzení neplatí akorát v roce 2013, kdy hodnota tohoto podílu byla opravdu vysoká, ale to lze vysvětlit krátkou existencí na trhu a dosažením ztráty. Naopak v roce 2022 Air Bank dosáhla velmi dobrého výsledku, podobně jako KB. Obě banky v posledním srovnávaném roce zaznamenaly nižší hodnoty, než 45 % (Černohorský, 2020, s. 342). Zprůměrované hodnoty tohoto ukazatele potvrzují, že KB a Air Bank jsou v rámci tohoto ukazatele v podobném postavení. Za roky 2018-2022 měla KB průměrný podíl provozních nákladů na provozních výnosech 44,88 % a Air Bank 46,00 %, rozdíl byl tedy pouze 1,12 %. Do průměrné hodnoty nebyl zahrnut rok 2013 z důvodu vysoké hodnoty u Air Bank v jejích počátcích.

4.2 Ukazatele bankovní rentability

Tato skupina ukazatelů hodnotí výkonnost a ziskovost banky. Sledují se především tři hlavní ukazatele, kterými jsou rentabilita průměrného vlastního kapitálu (ROAE), rentabilita průměrných aktiv (ROAA) a ukazatel čisté úrokové marže. Ukazatele bankovní rentability podávají přehled o úspěšnosti banky na základě toho, jak si banka vedla ve finančních operacích, tzn. jakého zisku za dané období dosáhla efektivním využíváním svých zdrojů pro dosažení zisku.

Ukazatel ROAE podává informaci o tom, zda banka využívá vlastní kapitál k tvorbě zisku efektivně či nikoliv. Obecně je lepší dosahovat vyšší hodnoty tohoto ukazatele. Je to atraktivní především pro investory, protože nízká hodnota ROAE by je mohla upozornit na to, že banka

má problém s návratností vlastního kapitálu na tvorbu bankovního zisku. Tento ukazatel byl počítán podle vzorce 6 a výsledné hodnoty jsou zobrazeny na následujícím obrázku 6.

Obrázek 6 - Ukazatel ROAE za roky 2013, 2018-2022 (v %)

Zdroj: Vlastní zpracování dle výročních zpráv vybraných bank

Minimální doporučená hodnota tohoto ukazatele je 10 % (Černohorský, 2020, s. 342), KB se pod tuto minimální hranici dostala pouze v roce 2020. V tomto roce bylo celé hospodářství ovlivněno pandemií Covid-19. Toto období recese tak zasáhlo činnost bank, a tím i jejich stabilitu na trhu. Naopak Air Bank si i přes tuto překážku udržela hodnotu ROAE nad 10 %.

KB v rámci ukazatele ROAE v letech 2013-2020 vykazovala klesající trend. Zásadní změna nastala v roce 2020, kdy hodnota ukazatele klesla o 10,68 procentního bodu. To způsobily již zmíněné dopady pandemie Covid-19 na ekonomiku a bankovní sektor. KB v tomto roce výrazně klesl zisk, což bylo zapříčiněno snížením výnosů z úroků. V roce 2019 byly výnosy z úroků 40 173 mil. Kč a následně za jeden rok klesly o 7 196 mil. Kč, na 32 977 mil. Kč. ČNB reagovala na ekonomické dopady pandemie snížením úrokových sazeb, proto banky v tomto období dosahovaly nižších výnosů z úroků. Dalším důvodem poklesu zisku byla zásadní změna v nákladech na riziko. V roce 2019 banka v této položce dosáhla čistého zisku 725 mil. Kč, ale v roce 2020 zaznamenala čistou ztrátu v celkové výši 3 953 mil. Kč. Tato skutečnost byla také podmíněna záporným vývojem ztrát ze znehodnocení – v roce 2019 banka vykazovala 226 mil. Kč a v roce 2020 dosáhla ztráty 4 083 mil. Kč. Náklady na riziko tak byly ovlivněny prudkým hospodářským poklesem, který byl způsoben pandemií Covid-19.

Po období pandemie KB zaznamenala růst ROAE k dříve dosahovaným hodnotám. To bylo způsobeno několika skutečnostmi. Po období recese se postupně začala zlepšovat úvěrová

kvalita a klesala hodnota nesplacených úvěrů. Před recesí v roce 2019 banka klasifikovala 2,1 % nesplacených úvěrů, kdežto v roce 2020 jich klasifikovala 2,6 %. Následně hodnota nesplacených úvěrů začala klesat, v roce 2021 na 2,5 % a na konci roku 2022 byl zaznamenán další pokles na 2,3 %. To napomohlo postupnému zvyšování ziskovosti banky. Zároveň se hospodářství začalo zotavovat z období recese, a to vedlo k lepším podmínkám pro bankovní činnost a tím i ke zvýšení ziskovosti a návratnosti vlastního kapitálu banky. Banka v roce 2022 dosáhla vyššího zisku než před pandemií v roce 2019. V roce 2019 zaznamenala zisk 14 816 mil. Kč a v roce 2022 měla zisk 17 572 mil. Kč.

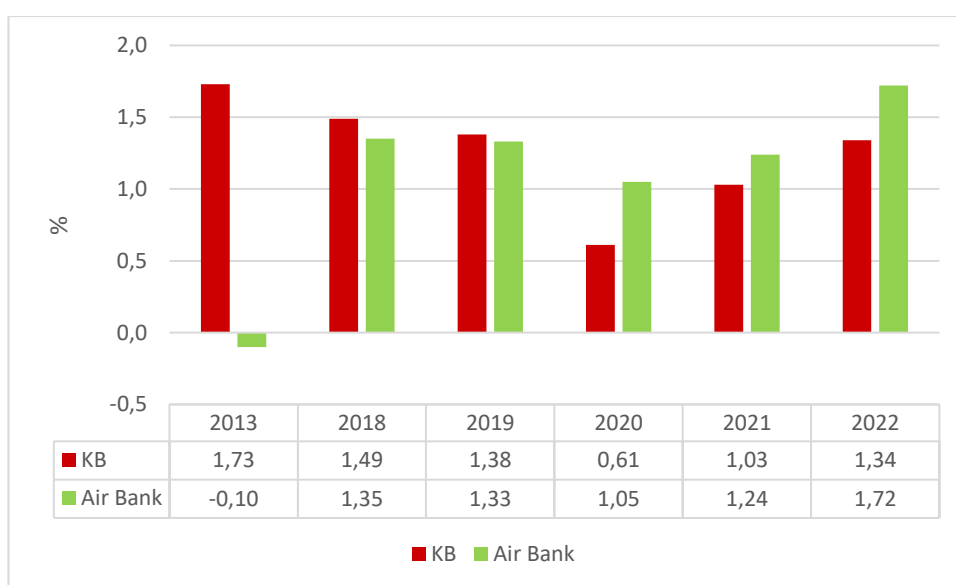
V roce 2013 Air Bank existovala na trhu pouze dva roky, a proto její výsledky ovlivnily vyšší počáteční náklady spojené se založením banky a jejím provozem. Banka dosáhla záporné hodnoty ROAE, protože se nacházela ve ztrátě 45 mil. Kč. Tato ztráta byla však o mnoho nižší než ztráta v předchozím roce, která byla 323 mil. Kč. V roce 2013 se bance podařilo zlepšit své finanční výsledky a v roce 2014 již nehospodařila se ztrátou, ale se ziskem.

Air Bank od roku 2018 do roku 2020 udržovala klesající trend ROAE. Výrazný pokles tohoto ukazatele nastal v krizovém roce 2020, kdy se značně snížil zisk banky. V roce 2019 Air Bank dosáhla čistého zisku 1 537 mil. Kč. V následujícím roce zisk banky klesl o 12 % a banka hospodařila se ziskem 1 351 mil. Kč. Pokles zisku poznamenala zhoršená ekonomická situace v ČR. Air Bank se snažila minimalizovat meziroční pokles zisku významným snížením provozních nákladů. Hlavním důvodem poklesu zisku byly vyšší úvěrové ztráty v důsledku pandemie. ČNB snižovala úrokové sazby kvůli zhoršené ekonomické situaci v ČR, a proto bance klesly úrokové výnosy. Před pandemií v roce 2019 byly úrokové výnosy banky 4 299 mil. Kč a v roce 2020 se snížily na 3 785 mil. Kč.

Obdobně jako u KB, hodnota ukazatele ROAE zaznamenala po roce 2020 rostoucí trend k dříve dosahovaným hodnotám. Po období recese začal opět růst zisk banky a tím se zvyšovala i výsledná hodnota ukazatele ROAE. V roce 2020 byl zisk banky 1 351 mil. Kč a v roce 2021 vzrostl o 34 % na 1 808 mil. Kč. V posledním sledovaném roce zisk banky opět vzrostl, tentokrát o 43 % na 2 587 mil. Kč. To bylo způsobeno růstem provozních výnosů, které po pandemii v roce 2021 dosáhly výše 3 749 mil. Kč a následně se v roce 2022 zvýšily na 6 071 mil. Kč. Tento růst byl podmíněn především opětovným zvyšováním úrokových výnosů, které v roce 2021 byly 3 645 mil. Kč a následující rok vzrostly téměř dvojnásobně na 7 290 mil. Kč. Banka v průběhu těchto dvou let po hospodářském poklesu provedla konkrétní opatření kvůli zhoršené ekonomické situaci v ČR. Air Bank optimalizovala své provozní náklady a tím zajistila kladný růst svého hospodaření a tím i zisku.

Průměrná hodnota ROAE za roky 2018-2022 u KB byla 15,33 % a u Air Bank 20,74 %. Air Bank tak v průběhu let dokázala používat vlastní kapitál na vytvoření zisku efektivněji než KB, jelikož dosáhla vyšší průměrné hodnoty. Air Bank zároveň dokázala udržet hodnotu nad minimální hranicí 10 % v krizovém roce 2020 a KB se dostala pod tuto hranici.

Dalším ukazatelem bankovní rentability je ROAA, která byla počítána podle vzorce 7. ROAA banky vyjadřuje, jak efektivně banka využívá svá aktiva k dosažení zisku. Výsledné hodnoty ROAA srovnávaných bank se nachází na obrázku 7. Čím je tato hodnota vyšší, tím efektivněji umí banka použít aktiva pro tvorbu zisku. Naopak nižší hodnota tohoto ukazatele značí, že banka není příliš efektivní při tvorbě zisku ze svých aktiv.

Obrázek 7 - Ukazatel ROAA za roky 2013, 2018-2022 (v %)

Zdroj: Vlastní zpracování dle výročních zpráv vybraných bank

Z obrázku 7 je patrné, že KB až do roku 2020 zaznamenala mírně klesající trend ROAA. Dle tabulky 3 si banka až do roku 2019 udržovala velmi dobrou úroveň ROAA. Mezi rokem 2013 a 2018 zisk banky průběžně rostl, ale v roce 2019 se snížil. I přes to, že čisté úrokové výnosy se meziročně lehce zvýšily, z 19 499 mil. Kč v roce 2018 na 20 550 mil. Kč v roce 2019, se celkové čisté provozní výnosy snížily. To bylo způsobeno poklesem čistého zisku z finančních operací, výnosů z dividend a ostatních výnosů. Čisté provozní výnosy byly v roce 2018 30 707 mil. Kč, v roce 2019 mírně klesly na 30 599 mil. Kč. Zároveň mírně vzrostly provozní náklady, což zapříčinily hlavně odpisy, amortizace a znehodnocení majetku, které v roce 2018 dosáhly ztráty ve výši 1 606 mil. Kč a v následujícím roce se ztráta zvýšila na 2 223 mil. Kč. Proto v roce 2019 lehce klesl zisk KB.

Zásadní pokles ukazatele ROAA byl zaznamenán v roce 2020, kdy se jeho hodnota dostala dle tabulky 3 na slabou úroveň. Důvodem byl pokles zisku KB, který byl detailněji popsán u předchozího ukazatele. Tato ekonomická recese výrazně ovlivnila celé hospodářství a tím i bankovní a finanční sektor. Kvůli nejistotě poklesla obchodní aktivita bank a snížila se poptávka po úvěrech, která vedla ke snížení příjmů z úrokových sazeb. Zároveň se banky potýkaly se zvýšeným rizikem nesplácení úvěrů. Banky si kvůli této situaci byly nuceny vytvářet vyšší rezervy na úvěrové ztráty. Jak již bylo zmíněno, ČNB musela reagovat na ekonomické dopady, proto snížila úrokové sazby.

Následně v roce 2021 hodnota ROAA začala opět stoupat a v roce 2022 se dostala téměř na úroveň, kterou KB vykazovala před pandemií. Hodnota stoupala především kvůli tomu, že se špatná ekonomická situace, jež nastala kvůli pandemii, postupně navracela zpět. V posledním sledovaném roce tak byla dle tabulky 3 hodnota ukazatele ROAA považována za velmi dobrou.

Výsledky Air Bank byly v roce 2013 ovlivněny větší počáteční finanční náročností, která souvisela s jejím založením a provozem. Jelikož banka v tomto roce hospodařila se ztrátou ve výši 45 mil. Kč, konečná hodnota ROAA byla záporná. Bance se v průběhu let dařilo zlepšovat své finanční výsledky a v roce 2018 tak dosáhla zisku 1 443 mil. Kč. Mezi roky 2013 a 2018 se bance zvýšily úrokové výnosy, z 1 403 mil. Kč v roce 2013 na 3 222 mil. Kč v roce 2018. Zlepšily se i výnosy z poplatků a provizí i ostatní provozní výnosy. Zároveň od roku 2013 do roku 2018 vzrostla aktiva Air Bank z 49 895 mil. Kč na 112 256 mil. Kč. Od roku 2018 do roku 2020 banka zaznamenala klesající trend ukazatele ROAA. V roce 2018 a 2019 hodnota kolísala téměř na stejné úrovni, zásadní pokles ROAA nastal v roce 2020. I přes to, že se aktiva banky zvyšovala, hodnota ukazatele klesala kvůli výraznému poklesu zisku, který byl detailně popsán výše u předchozího ukazatele.

V následujících letech po pandemii se začala zlepšovat ekonomická situace ČR a Air Bank tak vykazovala rostoucí trend u ukazatele ROAA. Ekonomické subjekty tak začaly opět využívat více bankovní služby, a to pomohlo zvyšování zisku banky. Dále zisk banky rostl kvůli zvyšování úrokových výnosů i provozních výnosů, to bylo blíže popsáno výše u ukazatele ROAE. Banka poskytovala více úvěrů ekonomickým subjektům, tzn. že se jí zvyšoval objem úvěrového portfolia. To vedlo právě k vyšším úrokovým výnosům a tím i ke zvyšování zisku. V posledním sledovaném roce tak ROAA Air Bank dosáhla velmi vysoké hodnoty a bance se tak v roce 2022 podařilo vynikajícím způsobem využít efektivně svá aktiva ke generování zisku.

Průměrně za roky 2018-2022 dosahovala lepších výsledků Air Bank s průměrnou hodnotou ukazatele ROAA 1,34 %. Průměrná hodnota ROAA KB byla nižší, a to 1,17 %. Hodnota ukazatele ROAA Air Bank po propuknutí pandemie klesla o 0,28 procentního bodu, u KB dokonce o 0,77 procentního bodu. Hodnota u KB tak v tomto období klesla 2x více, než klesla hodnota u Air Bank. Je zřejmé, že Air Bank si poradila o něco lépe v tomto krizovém roce.

Pandemie Covid-19 negativně poznamenala všechny banky, protože v tomto období nastaly výrazné změny v chování klientů bank kvůli nejistotě. Tyto změny ovlivnily objem a povahu transakcí a služeb u bank. Banky byly zároveň vystaveny většímu riziku nesplácení půjček. Z těchto důvodů byla negativně ovlivněna ziskovost bank, to následně vedlo i ke zhoršení ROAA.

Posledním ukazatelem, na základě kterého lze posoudit rentabilitu banky, je ukazatel čisté úrokové marže. Jedná se o podíl čistých úrokových výnosů na průměrných úročených aktivech (vzorec 8). Čisté úrokové výnosy jsou příjmy, které banka získává ze svých aktivit, které provozuje za dané období, zpravidla za jeden rok. KB řadí mezi úročená aktiva účty u CB, úvěry a pohledávky za bankami a za klienty, dluhové cenné papíry, dluhové cenné papíry k obchodování a dluhové cenné papíry ve FVOCI, což jsou finanční aktiva v reálné hodnotě přeceňovaná do ostatního úplného výsledku hospodaření. Z dostupných informací ve výročních zprávách Air Bank byly mezi úročená aktiva započítány úvěry zákazníkům, reverzní repo operace s ČNB a dluhové cenné papíry. Výsledné hodnoty čisté úrokové marže jsou zobrazeny na obrázku 8.

Obrázek 8 - Čistá úroková marže za roky 2013, 2018-2022 (v %)

Zdroj: Vlastní zpracování dle výročních zpráv vybraných bank

Hodnoty ukazatele čisté úrokové marže KB vykazovaly v průběhu let kolísavý trend. Nejlepšího výsledku bylo dosaženo v prvním sledovaném roce, kdy rostl objem úvěrů i vkladů, tudíž se zvýšily i čisté úrokové výnosy z 17 794 mil. Kč v roce 2012 na 18 923 mil. Kč v roce 2013. V roce 2018 úrokové výnosy dosáhly 19 499 mil. Kč, to bylo způsobeno jak nárůstem vkladů i úvěrů, tak i růstem tržních úrokových sazeb. Na bankovním trhu však panovala vysoká konkurence, která snižovala úrokové marže na poskytnutých úvěrech. V roce 2019 byla čistá úroková marže téměř na stejné úrovni jako v roce předchozím. Čisté úrokové výnosy vzrostly na 20 550 mil. Kč. Opět došlo k růstu vkladů i úvěrů, ale tržní úrokové míry se snížily. V březnu 2020 nastala pandemie Covid-19, která výrazně ovlivnila celou ekonomiku. Čisté úrokové výnosy výrazně klesly, a to o 9,4 % na 18 611 mil. Kč. To bylo způsobeno prudkým poklesem tržních sazeb právě od března roku 2020. KB zaznamenala ztrátu ve výši 127 mil. Kč (v roce 2019 to bylo 0 mil. Kč) kvůli změně parametrů úvěrových produktů z důvodu odkladu splátek v úvěrových moratoriích. Úvěrové moratorium znamená odklad nebo dočasné pozastavení splácení úvěrových závazků. To může být bankou poskytnuto v případě nečekaných událostí jako je třeba právě pandemie. V roce 2021 klesla úroková marže KB o 0,08 procentního bodu a dosáhla tak nejnižší hodnoty za všechny sledované roky. Čisté úrokové výnosy se zvýšily na 19 100 mil. Kč a vzrostly tak o 2,6 %. V první polovině roku čisté úrokové výnosy klesaly, jelikož úrokové sazby byly extrémně nízké, ale ve druhé polovině roku rostly, protože úrokové sazby se rychle zvýšily. V posledním sledovaném roce KB dosáhla o 0,17 procentního bodu lepší hodnoty, než které banka dosáhla v roce 2019 před pandemií. Došlo také k výraznějšímu růstu čistých úrokových výnosů, tentokrát o 35,8 % na 25 947 mil. Kč. V tomto roce byly také tržní úrokové sazby výrazně vyšší.

Stejně jako u KB, hodnoty čisté úrokové marže Air bank v průběhu sledovaných let kolísaly. V roce 2013 došlo ke značnému zvýšení čistých úrokových výnosů, ty byly v roce 2012 116 mil. Kč a v roce 2013 vzrostly na 747 mil. Kč. Následně za období 5 let Air Bank zaznamenala nárůst vkladů i úvěrů a s tím došlo i k růstu čistých úrokových výnosů, které v roce 2018 dosáhly 2 667 mil. Kč. Na tom měl podíl i již zmíněný růst tržních úrokových sazeb v tomto roce. Rok 2019 přinesl Air Bank další zlepšení ukazatele, jelikož čisté úrokové výnosy výrazněji vzrostly o 36,3 % na 3 635 mil. Kč. V krizovém roce 2020 došlo ke zhoršení ukazatele čisté úrokové marže u Air Bank o 0,58 procentního bodu. Byl zaznamenán pokles čistých úrokových výnosů o 8,2 %, na 3 338 mil. Kč. To bylo způsobeno výše zmíněným poklesem tržních sazeb od března 2020, kdy propukla pandemie. Rok 2021 s sebou nesl následky pandemie, což způsobilo to, že čistá úroková marže opět klesla, a to o 0,21 procentního bodu.

Kromě roku 2013 toto byla nejnižší hodnota, které Air Bank dosáhla. Čisté úrokové výnosy v roce 2021 byly 3 364 mil. Kč a oproti předchozímu roku tak mírně vzrostly. V roce 2022 se Air Bank přiblížila hodnotě, které dosáhla před pandemií v roce 2019. Byl zaznamenán růst čistých úrokových výnosů o 43,5 % na 4 828 mil. Kč.

Průměrná hodnota čisté úrokové marže KB za roky 2018-2022 byla 2,09 %, u Air Bank tato průměrná hodnota dosáhla výše 3,10 %. I přes to, že se Air Bank řadí mezi malé banky a má podstatně nižší zisky než KB, dosahovala ve všech letech kromě roku 2013 vyšších hodnot čisté úrokové marže právě Air Bank. Air Bank tak dokázala získávat o něco lépe než KB peněžní prostředky ze svých bankovních aktivit, jako je poskytování úvěrů než ze svých úrokových nákladů, což jsou úroky placené věřitelům.

4.3 Ukazatele bankovní likvidity

Tato skupina ukazatelů je velmi důležitá pro sledování schopnosti banky splácet závazky. Vyšší hodnoty ukazatelů značí, že díky vyšší likviditě má banka snadno k dispozici peněžní prostředky právě pro splácení svých závazků. Nižší hodnoty ukazatelů vyjadřují menší dostupnost peněžních prostředků pro pokrytí závazků banky. Mezi rychle likvidní aktiva byla počítána hotovost, pokladniční poukázky, účty u CB a vklady u bank. Vklady u bank nebylo možné rozlišit na základě veřejně dostupných zdrojů na termínované a netermínované vklady. Proto v této práci byla započítána celá částka vkladů u bank a je nutné brát v potaz tuto nepřesnost.

První likvidní ukazatel je vyjádřen jako podíl rychle likvidních aktiv na celkových aktivech, který byl vypočítán na základě vzorce 9 a jeho výsledné hodnoty se nachází na obrázku 9.

Obrázek 9 - Podíl rychle likvidních aktiv na celkových aktivech za roky 2013, 2018-2022 (v %)

Zdroj: Vlastní zpracování dle výročních zpráv vybraných bank

Trend podílu rychle likvidních aktiv na celkových aktivech KB v průběhu sledovaných let kolísal. Zatímco celková aktiva banky se po celou dobu zvyšovala, rychle likvidní aktiva oscilovala v závislosti na vývoji hotovosti a účtů u CB, pokladničních poukázek a vkladů u bank ve všech letech kromě roku 2013. V roce 2013 byla rychle likvidní aktiva 130 049 mil. Kč a mezi lety 2018-2022 se pohybovala od 191 191 mil. Kč do 236 126 mil. Kč. Této nejvyšší hranice banka dosáhla v krizovém roce 2020, a naopak nejnižší hranice dosáhla v posledním roce. V roce 2020 byl růst rychle likvidních aktiv způsoben růstem všech položek, tzn. hotovosti a účtů u CB, pokladničních poukázek i vkladů u bank. Během ekonomických krizí mají banky tendenci hromadit právě tato rychle likvidní aktiva. Chtějí se tím v budoucnu bránit proti případným rizikům a s tím související nejistotou. Účty u CB zahrnují i povinné minimální rezervy (PMR), které jsou úročeny CB. Ty se v roce 2020 výrazně zvýšily, v roce 2019 byly 1 746 mil. Kč a v roce 2020 vzrostly na 10 754 mil. Kč. ČNB také v tomto období snížila úrokovou sazbu pro PMR v ČR, z 2,00 % v roce 2019 na 0,25 % v roce 2020. K tomuto snížení přistoupila ČNB kvůli snaze o zmírnění dopadů pandemie covid-19 na ekonomiku.

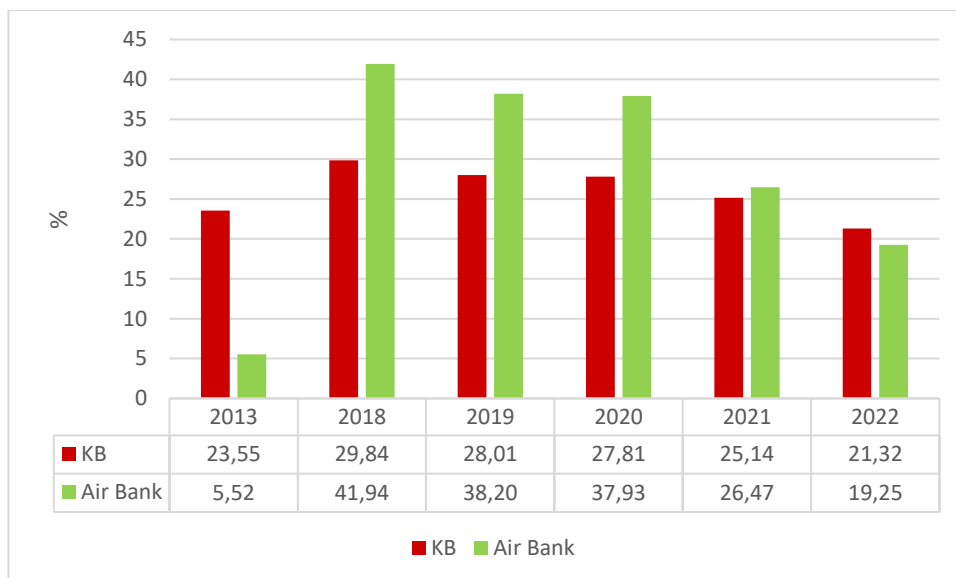
Jak již bylo zmíněno nejnižší hodnoty rychle likvidních aktiv banka dosáhla v posledním roce (kromě roku 2013). To bylo podmíněno především poklesem položek účty u CB a pokladničních poukázek. Jak bylo uvedeno výše, účty u CB zahrnují i PMR, které byly v roce 2021 19 507 mil. Kč a v dalším roce došlo k výraznému snížení na 3 644 mil. Kč. V tomto období ČNB značně zvýšila úrokovou sazbu pro PMR v ČR, ta byla ke konci roku 2021 3,75 % a v roce 2022 byla zvýšena na 7,00 %. ČNB k tomuto kroku přistoupila z mnoha důvodů, např. kvůli vysoké inflaci, která v roce 2022 dosáhla 15,1 %. Zvýšením úrokových

sazeb u PMR se ČNB snažila inflaci tlumit. V době psaní této práce byly sazby pro PMR od ČNB sníženy ze 7,00 % na 0,00 %. Toto rozhodnutí opět významně ovlivní činnost bank.

Od roku 2018 Air Bank udržovala klesající trend podílu rychle likvidních aktiv na celkových aktivech. Celková aktiva banky v průběhu sledovaných let rostla. V roce 2013 měla Air Bank rychle likvidní aktiva ve výši 2 415 mil. Kč, zatímco celková aktiva byla 49 895 mil. Kč, proto banka dosáhla nízké hodnoty pod 5 %. Tato hodnota v počátcích banky naznačuje, že banka neměla k dispozici příliš vysokou rezervu pro neočekávané potřeby. V roce 2018 banka dosáhla své nejlepší hodnoty, která poté ale postupně klesala. V průběhu těchto let se hodnota rychle likvidních aktiv pohybovala mezi 24 832 mil. Kč až 46 891 mil. Kč. Tuto nejvyšší hodnotu banka zaznamenala v roce 2020 a naopak nejnižší hodnoty dosáhla v posledním sledovaném roce, tzn. stejně jako KB. Rok 2020 přinesl růst hodnoty pokladničních poukázek a běžných účtů u CB. Součástí běžných účtů u CB jsou již zmíněné PMR. Ke konci roku 2019 byla průměrná výše PMR požadovaná od ČNB 2 103 mil. Kč a v roce 2020 se tato hodnota zvýšila na 2 403 mil. Kč. To bylo způsobeno výše uvedeným snížením úrokové sazby pro PMR od ČNB, kvůli zmírnění dopadů na ekonomiku v rámci pandemie. V posledním roce Air Bank dosáhla své nejnižší hodnoty kromě roku 2013, která byla téměř stejná jako u druhé srovnávané banky. V tomto roce se snížila hodnota PMR, ale ne v takové výši. V roce 2021 byla hodnota PMR 2 691 mil. Kč a v roce 2022 se snížila na 2 600 mil. Kč. Na to má vliv výše zmíněné zvýšení úrokové sazby pro PMR v ČR. Bance se spíše více snížily hodnoty zůstatků na clearingových účtech u ČNB a reverzních operací s ČNB. Hotovost a běžné účty v tomto období klesly pouze mírně.

Kromě roku 2013 ve všech sledovaných letech vykazovala vyšší hodnoty rychle likvidních aktiv na celkových aktivech Air Bank. Její průměrná hodnota tohoto ukazatele byla za roky 2018-2022 29,35 %, kdežto KB měla průměrnou hodnotu 20,02 %. Ani jedna ze sledovaných bank tak nedosáhla hodnoty ukazatele okolo 40 %, která byla v roce 2020 považována za standardní pro český bankovní sektor (Černohorský, 2020, s. 344). KB nepřekonal v žádném roce ani 30 % hranici ukazatele (Černohorský, 2020, s. 344), Air Bank ano, a to v letech 2018-2020.

Druhým ukazatelem, na základě kterého lze posoudit likviditu banky, je podíl rychle likvidních aktiv na vkladech klientů. Pro výpočet byl použit vzorec 10 a výsledné hodnoty zobrazuje obrázek 10.

Obrázek 10 - Podíl rychle likvidních aktiv na vkladech klientů za roky 2013, 2018-2022 (v %)

Zdroj: Vlastní zpracování dle výročních zpráv vybraných bank

Hodnota ukazatele podílu rychle likvidních aktiv na vkladech klientů u KB měla od roku 2018 do roku 2022 klesající trend. Vklady klientů KB se od roku 2013 do roku 2021 průběžně zvyšovaly, pouze v roce 2022 mírně klesly. Podle toho, jak se vyvíjely položky hotovost a účty u CB, pokladniční poukázky a vklady bank, se rychle likvidní aktiva pohybovala na podobné úrovni, kromě roku 2013. Jak již bylo zmíněno u předchozího ukazatele, nejvyšší částku rychle likvidních aktiv KB držela v roce 2020 a nejnižší částku držela v roce 2022. V roce 2022 také banka zaznamenala nejnižší hodnotu tohoto ukazatele. Naopak nejvyšší hodnoty bylo dosaženo v roce 2018. Konkrétní vývoj jednotlivých položek rychle likvidních aktiv byl popsán výše u ukazatele vyjadřujícího podíl rychle likvidních aktivech na celkových aktivech banky.

Air Bank vykazovala od roku 2018 do roku 2022 klesající trend podílu rychle likvidních aktiv na vkladech klientů, stejně jako KB. Stejně tak vklady klientů Air Bank se vyvíjely obdobným způsobem jako u druhé sledované banky, jelikož od roku 2013 do roku 2021 rostly, akorát v posledním roce byl zaznamenán mírný pokles vkladů klientů. Naopak hodnota rychle likvidních aktiv v průběhu let kolísala, nejvyšší hodnota byla zaznamenána v roce 2020 a nejnižší hodnota v roce 2022. Obě banky tak dosáhly nejvyšších a nejnižších hodnot rychle likvidních aktiv ve stejných letech. Nejnižší hodnotu ukazatele Air Bank vykazovala v roce 2013, a to 5,52 %. To bylo podmíněno tím, že rychle likvidní aktiva byla 2 415 mil. Kč, zatímco vklady klientů byly 43 777 mil. Kč. Nejvyšší hodnoty bylo dosaženo v roce 2018. To, jakým způsobem se vyvíjela rychle likvidní aktiva u Air Bank je popsáno výše u prvního likvidního ukazatele.

Kromě roku 2013 a 2022 dosahovala vyšších hodnot ukazatele Air Bank. V posledních dvou sledovaných letech lze však označit podíl rychle likvidních aktiv na vkladech klientů obou bank za srovnatelný. V roce 2021 zaznamenala vyšší hodnotu Air Bank, ale pouze o 1,33 procentního bodu. Naopak v roce 2022 vykazovala vyšší hodnotu KB o 2,07 procentního bodu. Průměrná hodnota ukazatele KB za roky 2018-2022 byla 26,42 % a u Air Bank to bylo 32,76 %. V českém bankovním sektoru hodnoty rostly v roce 2020 od 40 % k 65 % (Černohorský, 2020, s. 344). KB ani v jednom ze sledovaných roků u tohoto ukazatele nepřesáhla hranici 30 %. Air Bank ji přesáhla v letech 2018, 2019 a 2020, v roce 2018 přesáhla i hranici 40 %.

4.4 Ukazatele bankovní produktivity

Bankovní produktivita je měřena pomocí několika základních ukazatelů, kterými jsou ukazatel celkové produktivity, objemové ukazatele produktivity (objem úvěrů a objem vkladů) a ukazatel celkové náklady na jednoho zaměstnance. Ve jmenovateli těchto ukazatelů se nachází hodnota průměrného počtu zaměstnanců za dané období, kdy obdobím je zpravidla jeden rok. V čitateli se vyskytuje klíčová proměnná, pomocí které je dopočítán požadovaný výsledek. Hlavním principem ukazatelů bankovní produktivity je „*poměr určité veličiny významné pro bankovní podnikání a její vztahení zpravidla k počtu zaměstnanců.*“ (Černohorský, 2020, s. 345)

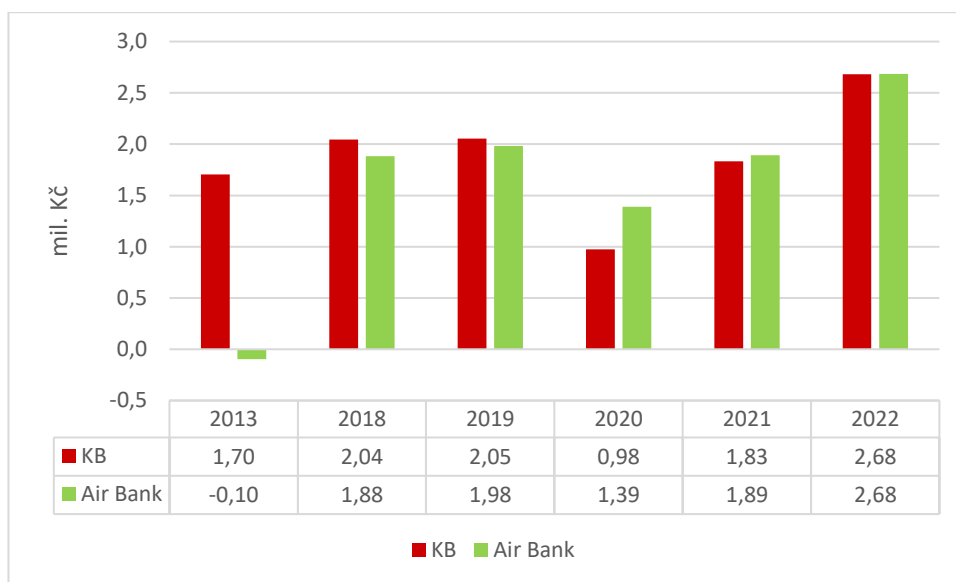
Profesionální a odborní zaměstnanci jsou nezbytnou součástí bank a celého bankovního sektoru. Vykonáváním činností v bance zaměstnanci vytváří hodnotu pro klienty a tím tak podporují celkovou finanční stabilitu banky. Dle tabulky 4 počet zaměstnanců KB od roku 2013 klesá, a to může být především v posledních letech zapříčiněno i snížením počtu obchodních míst. V roce 2020 a 2021 měla KB 243 obchodních míst, zatímco v roce 2022 jich měla o 24 méně, tedy 219. V roce 2022 měla KB o 1 153 zaměstnanců méně, než v roce 2013. Naopak Air Bank v průběhu let počet zaměstnanců zvyšovala, kromě roku 2021. Air Bank tak v roce 2022 měla o 502 zaměstnanců více, než v roce 2013. Air Bank disponuje výrazně nižším počtem zaměstnanců než KB, což je ovlivněno tím, že dle ČNB je klasifikována jako malá banka.

Tabulka 4 – Průměrný počet zaměstnanců vybraných bank v letech 2013, 2018-2022

	2013	2018	2019	2020	2021	2022
KB	7706	7458	7210	7104	6736	6553
Air Bank	462	767	775	973	956	964

Zdroj: Zdroj: Vlastní zpracování dle výročních zpráv vybraných bank

Na obrázku 11 jsou znázorněny výsledky vypočítaného ukazatele celkové produktivity dle vzorce 11. Ten je vyjádřen jako podíl čistého zisku po zdanění na průměrném počtu zaměstnanců za dané období. Výsledky vypovídají o tom, kolik čistého zisku v bance průměrně připadá na jednoho zaměstnance. Obecně platí, že vyšší hodnota ukazatele celkové produktivity je žádoucí, jelikož banka dosahuje stanovených cílů efektivním využíváním svých zdrojů.

Obrázek 11 - Ukazatel celkové produktivity za roky 2013, 2018-2022 (v mil. Kč)

Zdroj: Vlastní zpracování dle výročních zpráv vybraných bank

Z tabulky 4 je zřejmé, že KB po celou sledovanou dobu vykazovala klesající trend průměrného počtu zaměstnanců, který ovlivnil výsledné hodnoty tohoto ukazatele. Mezi lety 2013 a 2019 KB zaregistrovala klesající trend i u ukazatele celkové produktivity. Klesající trend byl v roce 2013 a 2018 způsoben průběžným růstem zisku a zároveň poklesem průměrného počtu zaměstnanců. V roce 2013 banka generovala zisk ve výši 13 123 mil. Kč. Jelikož v roce 2018 dosáhla banka zisku 15 238 mil. Kč a průměrný počet zaměstnanců se snížil, tak se hodnota ukazatele zvýšila. Následující rok se hodnota ukazatele téměř nezměnila i přes to, že zisk banky poklesl na 14 816 mil. Kč a průměrný počet zaměstnanců také klesl. Výnosy z úroků banky se sice zvýšily téměř o 10 mil. Kč, ale zároveň vzrostly nákladové úroky z -10 377 mil. Kč na -19 623 mil. Kč.

V roce 2020 se opět ukazatel celkové produktivity KB snížil, ale pouze o 1,07 mil. Kč. Zisk banky značně klesl na 6 929 mil. Kč při poklesu průměrného počtu zaměstnanců. Důvodem byl pokles zisku způsobený především dopady hospodářské recese na celou ekonomiku. Ekonomické subjekty kvůli nejisté době výrazně změnily své chování a banky tak omezily svou úvěrovou aktivitu. Bankám zároveň vzrostlo riziko nesplácených úvěrů, jak bylo detailněji

popsáno v podkapitole 4.2. Poté byl zaznamenán rostoucí trend ukazatele. Jak v roce 2021, tak v roce 2022 se ukazatel zvýšil o stejnou hodnotu, a to o 0,85 mil. Kč. Důvodem bylo postupné zlepšování ekonomické situace po období recese, kdy ekonomické subjekty opět postupně zvyšovaly svou poptávku po úvěrech u bank. V roce 2021 banka generovala zisk 12 353 mil. Kč a v roce 2022 zisk dosáhl 17 572 mil. Kč při poklesu průměrného počtu zaměstnanců. V roce 2022 banka dosáhla více než dvojnásobku zisku než v období recese v roce 2020.

Od roku 2013 do roku 2020 Air Bank zaznamenala rostoucí trend průměrného počtu zaměstnanců a poté v posledních dvou sledovaných letech byl tento trend klesající. Stejně jako u ukazatelů ROAA a ROAE byl tento ukazatel pro Air Bank v roce 2013 ovlivněn svým krátkým působením na trhu. Banka dosáhla již zmíněné ztráty ve výši 45 mil. Kč a v podílu s nižším počtem zaměstnanců byla výsledná hodnota záporná. Poté až do roku 2019 banka zaregistrovala rostoucí trend ukazatele. V roce 2018 byl zisk 1 443 mil. Kč a v roce 2019 se zisk zvýšil na 1 537 mil. Kč při růstu průměrného počtu zaměstnanců v obou letech. Bance se mezi těmito dvěma lety zvýšil počet klientů o 115 000. Noví klienti využívají bankovní produkty, které generují úrokové výnosy a zároveň s sebou přinášejí vklady. Air Bank tak vzrostly čisté úrokové výnosy z 2 667 mil. Kč na 3 635 mil. Kč a tím se jí zvýšil i zisk. Zásadní pokles ukazatele nastal v krizovém roce 2020. Tento rok přinesl na bankovní trh výrazné změny a ovlivnil tak hospodaření bank. Air Bank výrazně poklesl zisk, jak již bylo zmíněno v podkapitole 4.2. Klesl na 1 351 mil. Kč při zvýšení průměrného počtu zaměstnanců. Po období recese Air Bank vykazovala rostoucí trend a v roce 2022 dosáhla své nejvyšší hodnoty celkové produktivity. Po pandemii začal bance růst zisk, v roce 2021 na 1 808 mil. Kč a v roce 2022 na 2 587 mil. Kč při mírném snížení počtu zaměstnanců v roce 2021.

Růst zisku po pandemii byl ovlivněn také změnami v chování ekonomických subjektů, čímž vznikly nové příležitosti pro banky. Air Bank měla v roce 2021 dlouhodobé investice do digitálních distribučních kanálů, které zajistily fungování banky prakticky bez dopadu na dostupnost služeb. Klienti Air Bank měli velký zájem o využívání digitálního bankovníctví v celé jeho šíři. To se pozitivně promítlo do finančních výsledků banky. Po pandemii Air Bank také přibývali noví klienti, na což mohla mít vliv jedna z nejvýraznějších událostí na bankovním trhu v roce 2021. Air Bank se aktivně podílela na spuštění bankovní identity. Bankovní identita je způsob, kterým banka při provádění bankovních transakcí pomocí osobních údajů ověřuje, zda se opravdu jedná o správnou osobu. Banka tak nabídla klientům bezpečnější způsob

ověřování identity. To mohlo ovlivnit udržení stávajících klientů a mohlo to pomoci bance získat i nové klienty. To se samozřejmě následně promítlo do finančních výsledků banky a tím i do zvýšení zisku.

Z obrázku 11 je patrné, že obě srovnávané banky dosáhly v roce 2022 stejné celkové produktivity. Obě banky tak zaznamenaly optimální hodnotu ukazatele právě v posledním sledovaném roce. Je zřejmé, že obě banky umí využívat své zdroje k dosažení efektivních výkonů a jsou kvalitně řízeny svým managementem. Výjimkou byl pouze rok 2013 u Air Bank a zhoršení ukazatele v již zmíněném roce 2020. V tomto roce si o něco lépe dokázala poradit Air Bank.

Další dva ukazatele v této kategorii jsou zaměřeny na hlavní činnosti banky, kterými je poskytování úvěrů klientům a přijímání vkladů od klientů.

Jedním z primárních výnosů pro banky jsou úrokové výnosy z poskytnutých úvěrů, proto je na obrázku 12 zobrazen objem úvěrů na jednoho zaměstnance, který byl vypočítán podle vzorce 12.

Obrázek 12 - Poskytnuté úvěry klientům na jednoho zaměstnance za roky 2013, 2018-2022 (v mil. Kč)

Zdroj: Vlastní zpracování dle výročních zpráv vybraných bank

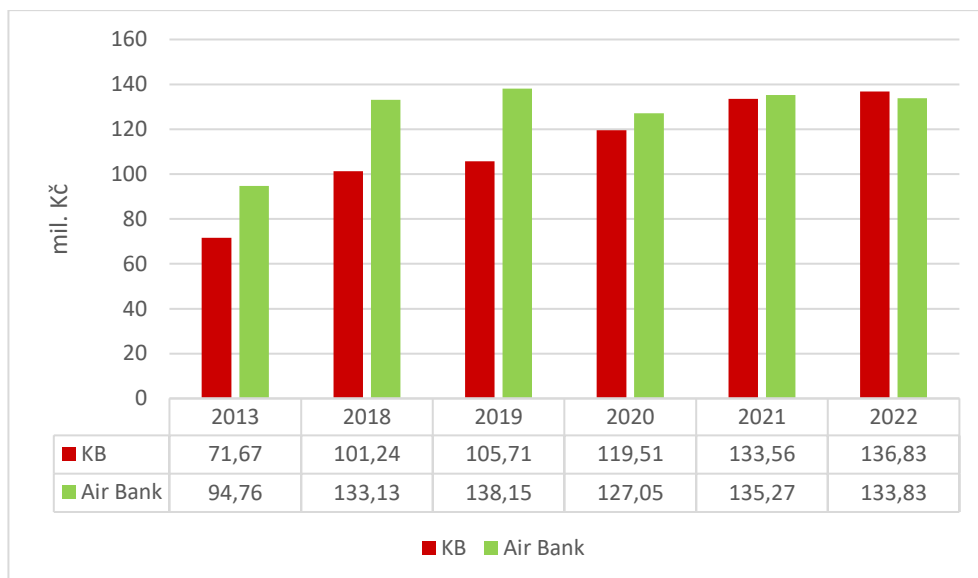
KB za všechny sledované roky zaznamenala rostoucí trend podílu úvěrů klientům na průměrném počtu zaměstnanců. Jak již bylo zmíněno u ukazatele pohledávky ke klientům/celková aktiva, úvěry klientům se v průběhu všech let zvyšovaly, zatímco průměrný počet zaměstnanců KB klesal, jak bylo zobrazeno v tabulce 4. Od roku 2013 do roku 2022 hodnota ukazatele vzrostla téměř o polovinu, konkrétně o 45,48 mil. Kč. V posledním sledovaném roce úvěry klientům tvořily dokonce více než polovinu celkových aktiv KB.

To je podmíněno zvyšující se poptávkou po úvěrech. Je zřejmé, že banka během uplynulých let zefektivňovala a optimalizovala své procesy, což vedlo k nižšímu počtu zaměstnanců, ale zároveň k vyššímu objemu poskytnutých úvěrů. KB nabízí svým klientům širokou škálu finančních služeb, přesto je ale poskytování úvěrů zejména v posledních letech velice významnou položkou na straně aktiv.

Od roku 2013 do roku 2019 Air Bank vykazovala rostoucí trend v rámci tohoto ukazatele. V těchto letech se jí průběžně zvyšovala hodnota poskytnutých úvěrů, ale i průměrný počet zaměstnanců. Výrazná změna nastala až v roce 2020, kdy ukazatel klesl o 11,17 mil. Kč. V tomto roce se poskytnuté úvěry zvýšily o 3 261 mil. Kč a průměrný počet zaměstnanců se zvýšil o 198. Objem poskytnutých úvěrů tak vzrostl o 5,90 %, zatímco průměrný počet zaměstnanců vzrostl o 25,55 %. Touto skutečností byl způsoben pokles ukazatele v krizovém roce 2020. V následujících dvou letech byl zaznamenán naopak rostoucí trend ukazatele. Mezi rokem 2021 a 2022 ukazatel vzrostl o 14,24 mil. Kč, jelikož se dle tabulky 4 lehce zvýšil průměrný počet zaměstnanců a zároveň se zvýšila hodnota poskytnutých úvěrů o 14 293 mil. Kč. Banka tak především ve dvou posledních letech zefektivňovala své procesy a zaměstnanci tak bance přinesly průměrně vyšší hodnoty poskytnutých úvěrů.

Jeden zaměstnanec KB v letech 2018-2022 průměrně zprostředkoval bance úvěry za 86,08 mil. Kč a zaměstnanci tak prokázali vysokou efektivitu při této činnosti. Jeden zaměstnanec Air Bank ve stejném období obstaral bance průměrně úvěry za 69,13 mil. Kč.

Obrázek 13 zobrazuje přijaté vklady od klientů na jednoho zaměstnance. Tento ukazatel vyjadřuje, jakou výši vkladů banka přijala průměrně na jednoho zaměstnance a ukazatel byl počítán podle vzorce 13. Nízká hodnota poukazuje na nutnost změny v práci zaměstnanců při získávání vkladů od klientů. Naopak vysoká hodnota značí efektivitu při práci zaměstnanců při získávání těchto vkladů.

Obrázek 13 - Přijaté vklady od klientů na jednoho zaměstnance za roky 2013, 2018-2022 (v mil. Kč)

Zdroj: Vlastní zpracování dle výročních zpráv vybraných bank

Zaměstnanci KB v průběhu sledovaných let dokázali být efektivní při generování vkladů, jelikož banka po celou sledovanou dobu vykazovala rostoucí trend tohoto ukazatele. Při srovnání roků 2013 a 2022 je zřejmé, že i přes klesající průměrný počet zaměstnanců, byli zaměstnanci banky stále více produktivní, protože za deset let se hodnota ukazatele zvýšila o 65,16 mil. Kč přijatých vkladů připadajících na jednoho zaměstnance. Banka tak v průběhu let zlepšovala efektivitu svých zaměstnanců a dělala změny v bankovních procesech. Tím zajistila to, že zaměstnanci byli schopni zpracovávat více vkladů. Naopak hodnota přijatých vkladů se neustále zvyšovala. Během uplynulých let tak KB začala být atraktivnější pro klienty, kteří bance svěřovali více své peněžní prostředky. V případě tohoto ukazatele neovlivnil banku ani krizový rok 2020.

Air Bank od roku 2013 do roku 2019 vykazovala rostoucí trend ukazatele. To znamená, že zaměstnanci v tomto období dokázali pracovat efektivně a přinášet bance nové vklady. Mezi lety 2020 až 2022 hodnota ukazatele kolísala. Hodnota přijatých vkladů rostla od roku 2013 do roku 2021, zatímco průměrný počet zaměstnanců rostl od roku 2013 do roku 2020, poté se jejich počet mírně snížil. Krizový rok 2020 přinesl Air Bank pokles ukazatele o 11,1 mil. Kč vkladů připadajících na jednoho zaměstnance. To bylo způsobeno tím, že počet zaměstnanců rostl ve větší míře než přijaté vklady banky. V tomto roce počet zaměstnanců vzrostl o 25,55 %, zatímco přijaté vklady vzrostly pouze o 15,46 %. V následujícím roce ukazatel opět vzrostl, což bylo způsobeno růstem přijatých vkladů a poklesem průměrného počtu zaměstnanců banky. Poslední sledovaný rok přinesl znovu mírný pokles ukazatele z důvodu poklesu jak přijatých vkladů, tak i průměrného počtu zaměstnanců.

V rámci dosažených výší výsledných hodnot obou bank si vedla o něco lépe Air Bank, protože ve všech letech, kromě posledního roku, dosahovala vyšších hodnot. Průměrně jeden zaměstnanec Air Bank za šest sledovaných let zabezpečil 127,03 mil. Kč vkladů od klientů, zatímco jeden zaměstnanec KB zprostředkoval 111,42 mil. Kč vkladů od klientů. V rámci vývoje trendu ukazatele však KB nevykazovala kolísání, jako Air Bank.

Posledním ukazatelem v této kategorii je ukazatel celkové náklady na jednoho zaměstnance, jehož výsledné hodnoty byly vypočítány podle vzorce 14 a nachází se na obrázku 14. Tento ukazatel vyjadřuje, kolik banka průměrně zaplatí za jednoho zaměstnance.

Obrázek 14 - Ukazatel celkové náklady na jednoho zaměstnance za roky 2013, 2018-2022 (v mil. Kč)

Zdroj: Vlastní zpracování dle výročních zpráv vybraných bank

Celkové náklady u KB byly vypočítány podle položek z individuální účetní závěrky jako součet nákladů na úroky a provozních nákladů, které zahrnují personální náklady, všeobecné provozní náklady, odpisy, amortizace a znehodnocení majetku. Od roku 2013 do roku 2019 byl pozorován rostoucí trend celkových nákladů na jednoho zaměstnance banky. V těchto letech se průběžně zvyšovaly celkové náklady banky. To bylo podmíněno průběžným zvyšováním nákladů na úroky, a to souvisí s rostoucími hodnotami poskytnutých úvěrů klientům. Personální náklady v roce 2013 byly nižší než v roce 2018. V roce 2019 ale opět mírně klesly, což mohlo být ovlivněno poklesem počtu zaměstnanců banky. Provozní náklady se průběžně zvyšovaly především kvůli rostoucím hodnotám položek odpisy, amortizace a znehodnocení majetku. V roce 2020 došlo k poklesu ukazatele, ale poté byl zaznamenán rostoucí trend. Mezi lety 2020 a 2021 byl nárůst mírný a hodnota ukazatele udržela téměř na stejné úrovni. V dalším roce vzrostly celkové náklady na jednoho zaměstnance banky o 7,83 mil. Kč. V tomto roce se bance

značně zvýšily celkové náklady, z 26 745 mil. Kč na 77 296 mil. Kč. To bylo způsobeno markantním nárůstem nákladů na úroky. Ty byly v roce 2021 13 164 mil. Kč a následující rok dosáhly 62 941 mil. Kč. Jak již bylo zmíněno výše, tuto změnu ovlivnila ČNB zvýšením úrokových sazeb.

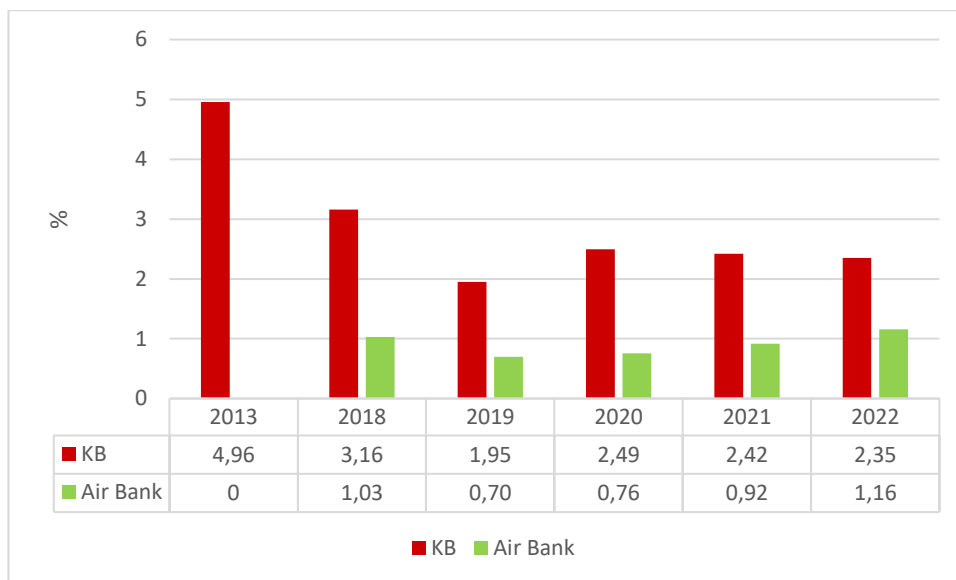
Celkové náklady u Air Bank byly vyjádřeny jako součet úrokových nákladů, provozních nákladů a nákladů na poplatky a provize. Celkové náklady na jednoho zaměstnance Air Bank po celou sledovanou dobu kolísaly. Od roku 2013 do roku 2019 celkové náklady banky průběžně rostly. To bylo způsobeno růstem provozních nákladů i růstem nákladů na poplatky a provize. Dle tabulky 4 se v těchto letech zvyšoval i průměrný počet zaměstnanců banky. K nejvýraznější změně poté došlo v posledním sledovaném roce, kdy hodnota ukazatele vzrostla o 2,92 mil. Kč. Tento rok banka zaznamenala výrazné zvýšení celkových nákladů z 2 351 mil. Kč na 5 183 mil. Kč. To bylo podmíněno výrazným nárůstem úrokových nákladů. V roce 2021 byly 281 mil. Kč a v roce 2022 vzrostly na 2 485 mil. Kč. Stejně jako u KB to bylo ovlivněno zvýšením úrokových sazeb od ČNB. V posledním sledovaném roce došlo i k nárůstu provozních nákladů a nákladů na poplatky a provize a lehce se zvýšil i průměrný počet zaměstnanců.

Dle obrázku 14 je zřejmé, že v prvních dvou sledovaných letech byly celkové náklady na jednoho zaměstnance u obou bank srovnatelné. V dalších letech je měla vždy vyšší KB. Nejvýraznější změna byla v posledním sledovaném roce, kdy KB měla celkové náklady na jednoho zaměstnance vyšší o 6,42 mil. Kč než Air Bank. Je důležité brát v potaz rozdílnou velikost obou bank. Jak bylo již uvedeno, dle klasifikace ČNB je KB velká banka a Air bank banka malá. To znamená, že KB má mnohonásobně vyšší celkové náklady a samozřejmě i vyšší počet zaměstnanců, jak je uvedeno v tabulce 4.

4.5 Ukazatele kvality bankovních aktiv

Do této skupiny ukazatelů patří ukazatel kvalita úvěrového portfolia, na jehož základě se posuzuje rizikovost portfolia banky. Kvalitní úvěrové portfolio je velice důležité pro ziskovost a dlouhodobou stabilitu banky. Tento ukazatel byl vypočítán podle vzorce 15, jehož čítec zahrnuje klasifikované úvěry a ve jmenovateli tohoto vzorce se nachází hodnota všech úvěrů. Klasifikované úvěry jsou takové úvěry „u nichž je nepravděpodobné plné splacení, a proto na ně musejí být vytvářeny rezervy“ (Česká bankovní asociace, 2024). Výsledky výpočtu jsou zobrazeny na obrázku 15.

Banky rozdělují úvěry a pohledávky ze svých činností do tří kategorií – stupeň 1, 2, 3. Toto rozdělení je v souladu se standardem IFRS 9. Stupně 1 a 2 zahrnují splácené pohledávky, tzn. výkonné a stupeň 3 zaznamenává pohledávky v selhání, tzn. nevýkonné. Toto rozdělení odráží jak kvalitativní kritéria, jako je kvalita znalosti klienta, tak i kvantitativní kritéria, jako je platební morálka (Výroční zprávy KB, 2024).

Obrázek 15 - Kvalita úvěrového portfolia za roky 2013, 2018-2022 (v %)

Zdroj: Vlastní zpracování dle výročních zpráv vybraných bank

Kvalita úvěrového portfolia KB měla od roku 2013 do roku 2019 klesající trend, což znamená, že v průběhu těchto let se kvalita bankovních aktiv zlepšovala. V roce 2013 byla hodnota úvěrů ve stupni 3 21 579 mil. Kč, o 5 let později tato hodnota klesla na 13 743 mil. Kč. V roce 2019 KB zaznamenala absolutně nejnižší hodnotu úvěrů klasifikovaných ve stupni 3 za všechny sledované roky, a to 10 792 mil. Kč. V roce 2019 se snížily klasifikované úvěry u domácností, nefinančních podniků i u vládních institucí. Nejvýraznější změna však nastala u nefinančních podniků, kdy došlo k poklesu z 8 481 mil. Kč v roce 2018 na 6 585 mil. Kč v roce 2019, tedy o 1 896 mil. Kč. V roce 2019 tedy jak banky, tak i nefinanční podniky dokázaly lépe zvládat svá úvěrová rizika a zároveň tehdejší ekonomické podmínky. To vedlo ke zlepšení kvality úvěrového portfolia a KB tak měla v tomto roce nejvyšší kvalitu úvěrového portfolia za všechny sledované roky.

V roce 2020 došlo ke zhoršení kvality úvěrového portfolia KB, hodnota úvěrů klasifikovaných ve stupni 3 se zvýšila na 14 161 mil. Kč. V tomto roce se mnoho ekonomických subjektů vyskytlo ve finančních problémech souvisejících s nejistotou kvůli pandemii Covid-19. U mnoho podniků došlo k zásadnímu poklesu příjmů, což bylo způsobeno opatřeními jako

např. uzavírání podniků či omezení cestování. Podniky tak měly problémy s likviditou a se splácením úvěrů, čímž došlo k nárůstu nevykonných úvěrů u bank. I přesto, že se hodnota úvěrů klasifikovaných ve stupni 3 v posledních dvou sledovaných letech lehce zvyšovala, kvalita úvěrového portfolia se začala mírně zlepšovat. V roce 2021 byla hodnota klasifikovaných úvěrů 14 267 mil. Kč a v roce 2022 byla 14 640 mil. Kč. V posledních dvou letech se hodnota nevykonných úvěrů snižovala u domácností, ostatních finančních institucí i u vládních institucí. Zvyšovala se pouze u nefinančních podniků, jelikož v roce 2020 to bylo 8 888 mil. Kč, v roce 2021 došlo k růstu na 9 146 mil. Kč a v roce 2022 došlo k dalšímu růstu na 10 228 mil. Kč. To mohlo být způsobeno dopady po pandemii Covid-19, kdy se spousta podniků postupně začala dostávat z finančních problémů.

Air Bank v prvním sledovaném roce ve výroční zprávě neklasifikovala úvěry do stupňů, proto zde v tomto roce není uveden výsledek. Mezi roky 2018 a 2019 byl zaznamenán pokles tohoto ukazatele, takže došlo ke zlepšení kvality bankovních aktiv. Následně od roku 2020 Air Bank vykazovala rostoucí trend kvality úvěrového portfolia. V roce 2018 byla hodnota úvěrů klasifikovaných ve stupni 3 ve výši 477 mil. Kč, v roce 2019 klesla na 385 mil. Kč, tedy o 92 mil. Kč. V roce 2019 tedy Air Bank, stejně jako KB zaznamenala nejnižší hodnotu úvěrů klasifikovaných ve stupni 3 za všechny sledované roky. Air Bank tak v tomto roce dobře zvládala úvěrová rizika a ekonomické podmínky, což vedlo ke zlepšení kvality úvěrového portfolia. V roce 2019 dosáhla Air Bank nejkvalitnějšího úvěrového portfolia za všechny sledované roky.

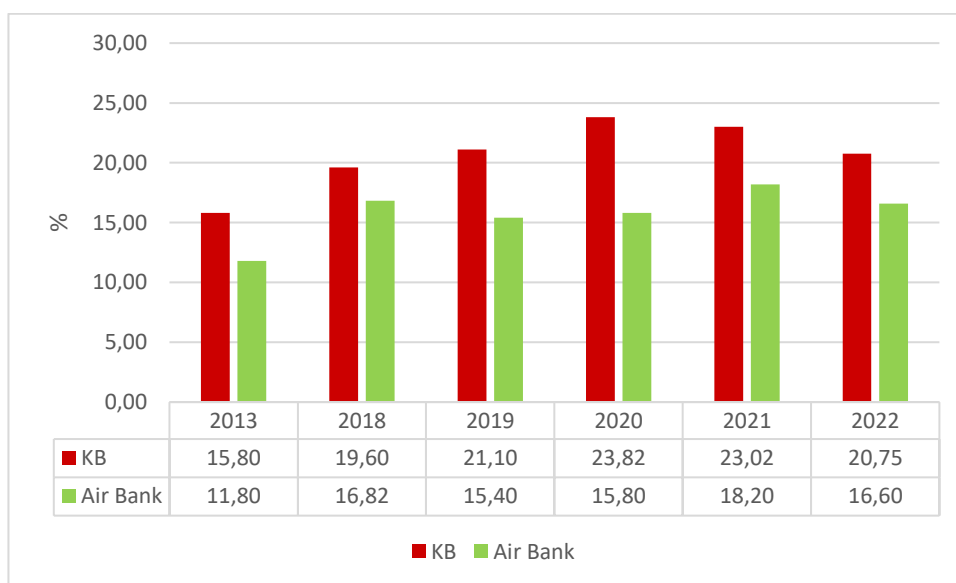
Jak již bylo zmíněno u KB, rok 2020 samozřejmě přinesl spoustu změn souvisejících s dopady pandemie i u druhé sledované banky. V posledních třech letech se hodnota úvěrů klasifikovaných ve stupni 3 zvyšovala. V roce 2020 se zvýšila na 443 mil. Kč, v roce 2021 došlo k dalšímu zvýšení na 612 mil. Kč a rok 2022 přinesl další zvýšení, tentokrát na 939 mil. Kč. Pandemie v roce 2020 zásadně ovlivnila jak životy jednotlivců, tak i podnikání firem. V roce 2021 a 2022 se tak mnoho jednotlivců i firem dostávalo z tíživých situací, a to poznamenalo banky a kvalitu jejich úvěrových portfolií. Rostoucí hodnota nevykonných úvěrů způsobila v posledních třech letech růst ukazatele, to znamená, že se kvalita bankovních aktiv zhoršovala.

Průměrná hodnota kvality bankovních aktiv KB za roky 2018-2022 byla 2,47 %. Air Bank průměrně dosáhla nižší hodnoty, a to 0,91 %. Jak již bylo zmíněno v podkapitole 3.2.5, v roce 2020 se hodnota tohoto ukazatele v kvalitních bankovních systémech pohybovala okolo 3 % (Černohorský, 2020, s. 347). Této hodnotě se tak více přiblížila KB než Air Bank. Air Bank je

dle klasifikace ČNB zařazena mezi malé banky, zatímco KB patří do skupiny velkých bank. Proto je zřejmé, že Air Bank poskytuje méně úvěrů než KB a tudíž dosahuje i nižšího zisku a tím i nižších hodnot ukazatele kvality bankovních aktiv.

4.6 Ukazatele kapitálové přiměřenosti

Posledním ukazatelem, na základě kterého bude porovnána finanční situace dvou vybraných bank, je ukazatel kapitálové přiměřenosti (obrázek 16). Jedná se o procentní podíl regulatorního kapitálu na rizikově vážených aktivech, který vypovídá o schopnosti banky krýt rizika a udržet si finanční stabilitu, dle vzorce 16. Jak již bylo uvedeno v kapitole 3.2.6, minimální hodnota tohoto ukazatele byla stanovena na 8 % (Černohorský, 2020, s. 347). Čím vyšší hodnoty banka dosáhne, tím lépe dokáže přijmout a vypořádat se s případnými riziky. V současné době je ukazatel kapitálové přiměřenosti regulován dohledovými orgány a CB, tzn. že banky musí splňovat minimální požadavky na kapitál, které stanoví příslušné orgány. Cílem regulace je minimalizace rizika v bankovním sektoru i v ekonomice jako celku.

Obrázek 16 - Kapitálová přiměřenost za roky 2013, 2018-2022 (v %)

Zdroj: Vlastní zpracování dle výročních zpráv vybraných bank

Od roku 2013 do roku 2020 měl ukazatel kapitálové přiměřenosti KB mírně rostoucí trend, zatímco v roce 2021 a 2022 se změnil v mírně klesající. V období recese v roce 2020 KB dosáhla své maximální hodnoty. V tomto roce vzrostl regulatorní kapitál z důvodu zdržení celého zisku dle pokynu nařízení ČNB z 16. března 2020. Banky se tak měly zdržet výplaty dividend do doby odeznění vážnějších důsledků epidemie. Zároveň v roce 2020 KB nepoživovala své vlastní akcie. Po zmírnění akutních důsledků pandemie v roce 2021 a 2022 kapitálová přiměřenost banky klesla.

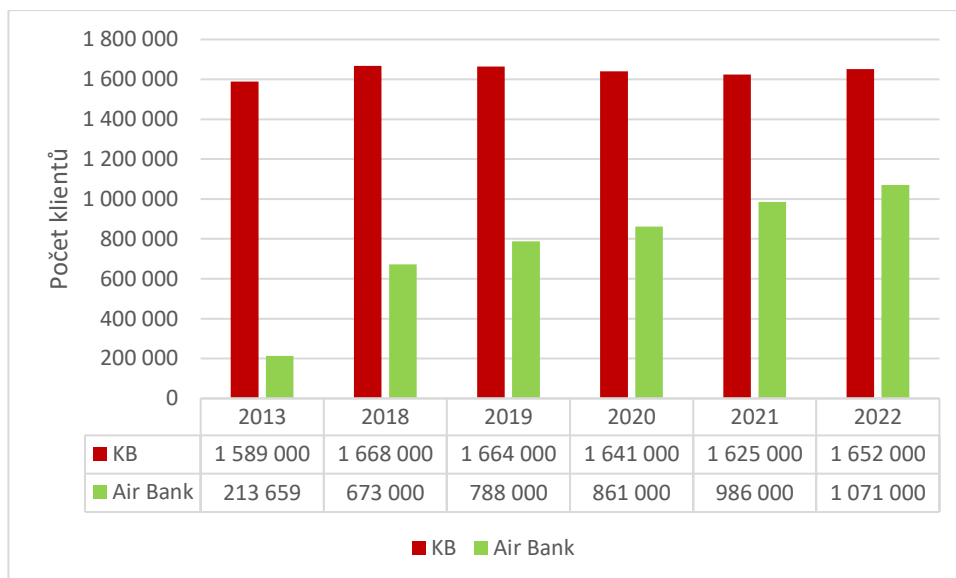
Hodnoty ukazatele u banky Air Bank po celé sledované období kolísaly. V roce 2013 Air Bank dosáhla nejnižší hodnoty. Minimální hranice byla i přes to splněna, takže banka neměla zásadní problém poradit si s případnými riziky. V roce 2018 banka vykazovala o 5,02 procentního bodu vyšší hodnotu než v roce 2013. Za sledované roky Air Bank získala nejvyšší hodnotu v roce 2021. V posledním roce se hodnota opět snížila, ale přesto ji lze považovat za dostatečnou. Výroční zprávy Air Bank neobsahují tolik detailních informací o regulatorním kapitálu jako výroční zprávy KB, jelikož vykazování regulatorního kapitálu na konsolidovaném základě u Air Bank není vyžadováno.

Dle obrázku 16 ani jedna banka neměla ve vybraných letech problém s dosažením minimální hranice kapitálové přiměřenosti, a dokonce se nedostala pod hranici 10 %. Z předchozích odstavců je zřejmé, že KB dosahovala o něco lepších výsledků než Air Bank. I přes to mají obě banky významnou kapitálovou rezervu a staví je to do pozice, kdy jsou odolné vůči možným rizikům. Banky dokáží efektivně řídit rizika a jsou vůči nim odolná.

4.7 Počet klientů vybraných bank

V neposlední řadě by banky měly sledovat také vývoj počtu svých klientů. Tento ukazatel je důležitý hned z několika důvodů. Banky se snaží získat co nejvíce zákazníků, protože jim to zajistí vyšší zisk a tím i expanzi a vyšší stabilitu. Pokud bance roste počet klientů, znamená to, že si dokáže udržet své stávající zákazníky prostřednictvím služeb, které nabízí. Zároveň ale díky tomu, jakým způsobem cílí na potenciální klienty, získává i nové klienty. K tomu bance pomůže strategie, kterou si zvolí. Jedná se především o marketing a propagaci samotné banky. Pokud má banka správně nastavenou marketingovou a propagační strategii, opět jí to může přinést vyšší zisk a s tím spojené další pozitivní dopady.

Sledování vývoje klientské základny napomáhá porozumět potřebám, které mají zákazníci a lépe na ně reagovat. Pro banku je výhodné budovat dlouhodobé vztahy, jelikož loajální zákazníci v mnoha případech pro banku znamenají opakované příjmy. Banky by se tak měly zaměřit na to, jak se vyvíjí jejich klientská základna, aby dokázaly lépe identifikovat oblasti ke zlepšení a zároveň jim to pomůže lépe určovat strategie. Na níže uvedeném obrázku 17 je vyobrazen vývoj počtu klientů KB a Air Bank za sledované roky.

Obrázek 17 - Počet klientů vybraných bank za roky 2013, 2018-2022

Zdroj: Vlastní zpracování dle výročních zpráv vybraných bank

Z obrázku 17 je na první pohled patrné, že více klientů měla ve všech sledovaných letech KB. To je podmíněno tím, že dle klasifikace ČNB se KB řadí mezi velké banky, zatímco Air Bank je považována za banku malou. Za pět let, od roku 2013 do roku 2018 se jí počet klientů zvýšil o 79 000. Za sledovanou dobu byl pro KB nejúspěšnější, co se týče klientů, rok 2018. Následně banka zaznamenala klesající trend počtu zákazníků až do roku 2021. V posledním sledovaném roce počet klientů, kteří využívali služby KB, opět vzrostl.

Z výše uvedeného důvodu je zřejmé, že Air Bank měla o poznání méně klientů než KB. Po celou dobu však banka vykazovala pozitivní rostoucí trend v rámci počtu svých klientů. Je zřejmé, že Air Bank se postupem času stala velmi oblíbenou bankou na českém trhu, jejíž služby začalo využívat stále více zákazníků. Mezi roky 2013 a 2018 Air Bank narostla klientela o 459 341 a v roce 2022 banka přesáhla hranici 1 mil. klientů.

5 Zhodnocení finančního zdraví bank a vlastní doporučení

Finanční zdraví i s ním spojená stabilita bank na bankovním trhu jsou nesmírně důležité pro co nejefektivnější fungování bankovních aktivit a procesů. Je nezbytně nutné tyto aktivity a procesy sledovat a snažit se o jejich neustálé zlepšování. Proto na základě výše provedené finanční analýzy dvou vybraných bank bude v následujících podkapitolách dle cíle práce zhodnoceno finanční zdraví těchto bank a budou zde navržena konkrétní doporučení pro zlepšení činností.

5.1 Zhodnocení finančního zdraví Komerční banky, a. s.

Jelikož základní funkcí bank je poskytování úvěrů, prvním sledovaným ukazatelem byl podíl pohledávek ke klientům na celkových aktivech. KB ve všech letech prokázala, že poskytování úvěrů má důležité místo v jejím portfoliu, protože úvěry tvořily vždy více než polovinu jejích celkových aktiv. Každým rokem KB poskytovala více úvěrů a je tak zřejmé, že pokud klienti potřebují peněžní prostředky, důvěřují KB a úvěrovým produktům, které poskytuje. Dalším ukazatelem byl podíl závazků ke klientům na celkových pasivech banky, protože druhou základní funkcí bank je přijímání vkladů od klientů. KB ve sledovaných letech přijímala vklady od svých klientů v rozmezí 71-78 % na jejích celkových pasivech. Tento podíl lze považovat za stabilní, a to opět svědčí o důvěře klientů v KB. Přijaté vklady jsou tak hlavním zdrojem financování této banky. Posledním ukazatelem byl podíl provozních nákladů na provozních výnosech, který banka udržela ve všech letech kromě krizového roku 2020 pod 50 %. V posledním roce však banka dostala tento podíl pod 40 %, to znamená, že udržovala relativně nízké náklady oproti dosahovaným příjmům a dokázala tak efektivně řídit své náklady. KB tak v rámci ukazatelů struktury bilance a výkazu zisku a ztráty prokázala vynikající schopnost v řízení aktiv a pasiv ve své bilanci a zároveň schopnost účinně řídit své náklady.

Dalšími ukazateli byly ukazatele ROAE a ROAA, které měly v průběhu let podobný průběh. Jejich hodnoty KB udržovala na optimální úrovni, avšak v roce 2020 bylo zaznamenáno zásadní zhoršení z důvodu pandemie Covid-19. Hlavním faktorem byl značný pokles zisku, který byl oproti předchozímu roku více než o polovinu nižší, konkrétně o 53,23 %. Došlo také k prudkému poklesu tržních úrokových sazeb ze strany ČNB, což negativně ovlivnilo čisté úrokové výnosy. Zároveň bylo pozorováno snížení příjmů z poplatků kvůli hospodářskému útlumu. Byl také omezený zahraniční obchod a cestovní ruch, a to se opět negativně promítlo do zisku banky. Tento pokles zahraničního obchodu způsobil snížení počtu měnových konverzí. I přes to, že rok 2021 přinesl další vlny pandemie Covid-19, zisk KB vzrostl a banka se tak

u těchto dvou ukazatelů začala navracet k dříve dosahovaným hodnotám. V letech 2021 a 2022 postupně docházelo ke stabilizaci poptávky a chování zákazníků, snížilo se úvěrové riziko a došlo také k normalizaci úrokových sazeb, která podpořila ziskovost banky. V roce 2022 banka dosáhla nejvyššího zisku za všechny sledované roky, to bylo podmíněno např. zájmem klientů o ochranu jejich investic před potenciálními ztrátami, ke kterým by došlo kvůli fluktuaci měnových kurzů a zároveň zájmem o maximalizaci jejich zisku. Z tohoto důvodu rostla poptávka po zajišťování finančních rizik a o obnovu aktivity u měnových konverzí. Z hlediska ukazatelů bankovní rentability byl pro KB největší výzvou rok 2020, kdy se v případě ukazatelů ROAE i ROAA dostala pod minimální hranice, které značí finančně zdravou banku. Jinak ale KB prokázala, že dokáže účinně využívat vlastní kapitál a aktiva k tvorbě zisku a s krizovým obdobím se zvládla úspěšně vyrovnat a navrátit se ke stavu před pandemií Covid-19. Posledním ukazatelem rentability byl ukazatel čisté úrokové marže, jejíž hodnoty byly během uplynulých let poměrně stabilní. V letech 2020 a 2021 došlo k mírnému poklesu hodnoty ukazatele. To bylo v roce 2020 způsobeno především značným poklesem čistých úrokových výnosů v důsledku prudkého poklesu tržních úrokových sazeb od března 2020.

Pro banku je důležitá schopnost splácet včas své závazky, jako jsou např. vklady klientů nebo splácení závazků samotné banky. To lze sledovat na základě ukazatelů bankovní likvidity. U KB byla ve všech letech v rámci podílu rychle likvidních aktiv na celkových aktivech a na vkladech klientů zaznamenána poměrně nízká likvidita. Banka v žádném roce nedosáhla hodnot, které byly typické pro bankovní sektor v ČR. I přes to lze tvrdit, že současná likvidní pozice KB je stabilní, protože banka nemá problém plnit včas své závazky vůči klientům. I tak je zde určitý prostor pro zlepšení a je možné podniknout určité kroky pro posílení likvidity. Možnosti, jakým způsobem likviditu zlepšit, budou blíže specifikovány v podkapitole 5. 3. Nicméně dalším způsobem, který využívá i samotná KB a kterým lze posoudit likviditu, je poměr čistých úvěrů a vkladů od klientů. Základem likvidity KB jsou různé formy klientských vkladů a dle zmíněného poměru likvidita banky dosahuje dostatečné výše.

Dalším měřítkem pro posouzení finančního zdraví banky je bankovní produktivita, kdy základem pro její posouzení je počet zaměstnanců. V rámci všech čtyř zmíněných ukazatelů si KB vedla velice dobře. U ukazatele celkové produktivity byl výsledek slabší pouze v roce 2020. Tento rok přinesl lehký pokles počtu zaměstnanců, zároveň zbývající zaměstnanci mohli být častěji nemocní kvůli pandemii, což vedlo k jejich nižším výkonům a zároveň zisk banky byl v tomto roce také nižší, jak bylo uvedeno dříve. V poskytování úvěrů zaměstnanci banky prokázali výbornou úroveň svých dovedností. V přijímání úvěrů byli zaměstnanci KB

v průběhu let o něco méně výkonnější než zaměstnanci Air Bank, ale v posledním roce dosáhla nejlepšího výsledku právě KB. Celkové náklady na jednoho zaměstnance měla vyšší KB než druhá sledovaná banka, v posledním roce dokonce více než dvakrát. To bylo podmíněno především tím, že v roce 2022 došlo k výraznému růstu nákladů na úroky, což bylo způsobeno zvýšením úrokových sazeb. Při porovnávání je však nutné brát v potaz rozdílnou velikost bank. KB se podařilo prokázat vynikající efektivitu a výkonnost svých operací a služeb, které poskytuje zákazníkům.

Banka by se dále měla zaměřit na kvalitu svého úvěrového portfolia, podle které se vyhodnotí, zda je její portfolio rizikové či nikoliv. V prvním roce se dalo portfolio KB považovat za rizikové, protože kvalita úvěrového portfolia dosáhla hodnoty téměř 5 %. V následujících letech kromě roku 2020 však tato hodnota klesala. Dopady pandemie v tomto roce zapříčinily pokles příjmů jak u domácností, tak i u podniků. Tím došlo k potížím u splácení úvěrů, proto se zvýšila hodnota klasifikovaných úvěrů a kvalita úvěrového portfolia KB se mírně zhoršila. I přes to, že hodnota v posledních dvou letech lehce klesala, existuje zde prostor pro zlepšení, protože KB v těchto letech nedosáhla tak dobré hodnoty, jaké dosáhla před pandemií v roce 2019. Příležitost pro zkvalitnění úvěrového portfolia bude přiblížena v podkapitole 5. 3. Nicméně úvěrové portfolio KB odpovídá velikosti banky. KB je větší banka než Air Bank, poskytuje více úvěrů, a proto je zřejmé, že zaznamená více problémových úvěrů a její portfolio bude více rizikové.

Posledním parametrem, na základě kterého bylo v této práci zhodnoceno finanční zdraví bank, je kapitálová přiměřenost. Ta podává informaci o tom, zda je banka schopna krýt případná rizika skrze vlastní kapitál. Dle výsledných hodnot je kapitálová přiměřenost KB velmi silná a banka má dostatek kapitálu k pokrytí případných rizik, která mohou v budoucnu nastat. Kapitálová rezerva KB je opravdu významná a banka se tak nachází v pozici, kdy zvládá operativně řídit rizika a zároveň splňuje regulační pravidla.

5.2 Zhodnocení finančního zdraví Air Bank

Pohledávky ke klientům Air Bank tvořily ve všech letech kromě posledního roku méně než polovinu jejich celkových aktiv. To znamená, že poskytování úvěrů představuje významnou součást portfolia, ale důležitou součástí aktiv jsou u Air Bank také např. reverzní repo operace s ČNB nebo České státní dluhopisy. Banka každým rokem poskytovala více úvěrů, proto je patrné, že klienti mají důvěru i v druhou sledovanou banku. Způsoby, které by bance mohly přinést více poskytnutých úvěrů, budou blíže popsány v podkapitole 5. 3. Na druhé straně

závazky ke klientům, kterými se rozumí vklady od klientů na celkových pasivech, udržovala Air Bank na poměrně vysoké hranici. Banka se v průběhu let pohybovala v rozmezí 84-91 % vkladů od svých klientů na celkových pasivech. Nejnižší podíl Air Bank zaznamenala v posledním roce a je zřejmé, že se v dalších letech bude snažit udržet na této úrovni anebo tuto úroveň i mírně snížit. Vklady klientů jsou však u Air Bank pro tvorbu zdrojů podstatné. Podíl provozních nákladů na provozních výnosech Air Bank se kromě roků 2013 a 2020 držel pod 50 %. V roce 2022 banka dokázala dosáhnout 37,75 % podílu provozních nákladů na provozních výnosech. To značí velice efektivní řízení nákladů a také silnou konkurenční pozici banky na trhu. Z hlediska ukazatelů bilance a výkazu zisku a ztráty Air Bank projevila odbornou dovednost ve správě svých aktiv a pasiv, na straně pasiv je však nutné, co se týče vyššího podílu vkladů na celkových pasivech, aby banka neměla problém splácet tyto závazky s ohledem na likviditu. Air Bank dokáže rovněž efektivně řídit své náklady.

Následujícími ukazateli byly ROAE a ROAA, které měly obdobný vývoj jako u první sledované banky, a to především v letech poznamenaných pandemií Covid-19. U ukazatele ROAE Air Bank prokázala, že umí využít vlastní kapitál k vytvoření zisku velice efektivně. Kromě roku 2013 dosáhla vyšších hodnot než KB a v krizovém roce 2020 se nedostala pod minimální hranici, dokonce ji přesáhla o 5,40 %. I u ukazatele ROAA banka zůstala v tomto roce nad minimální hranicí, která svědčí o prosperující bance. Ekonomická recese v roce 2020 a její dopady v roce 2021 však zasáhly i banku Air Bank. Rok 2020 bance přinesl pokles zisku o 12,10 % v důsledku zhoršené ekonomické situace v ČR. Jedním z důvodů byly vyšší úvěrové ztráty, které byly zapříčiněny zpomalením ekonomických aktivit na trzích, na kterých Air Bank působila. Pandemie Covid-19 poznamenala celý bankovní trh stejně, takže nejzásadnějšími důvody poklesu zisku byly stejné skutečnosti jako u KB, které jsou detailněji popsány v předchozí podkapitole. Následně v roce 2021 zisk vzrostl na vyšší úroveň než před propuknutím ekonomické recese. Bankovní rentabilita Air Bank je na velice dobré úrovni, což potvrzuje také to, že banka se v rámci ukazatelů ROAE a ROAA zvládla udržet nad minimálními hranicemi v krizovém roce 2020, jak již bylo zmíněno výše. Banka dokáže velmi efektivně používat vlastní kapitál a aktiva pro vytváření zisku. Rentabilitu banky lze dále posuzovat na základě čisté úrokové marže, kterou má Air Bank na vynikající úrovni, a to i přes to, že se jedná o malou banku s nižšími zisky, než má banka velká. Pouze v roce 2020 došlo na základě snížení čistých úrokových výnosů kvůli poklesu tržních úrokových sazeb v tomto roce k poklesu ukazatele.

Dalším klíčovým faktorem pro úspěšnost banky je její likvidita, která zaručí bance způsobilost včas dostát svým závazkům. Proto je důležité zaměřit se také na ukazatele bankovní likvidity, konkrétně na podíl rychle likvidních aktiv na celkových aktivech a na vkladech klientů. I přes to, že v posledních letech měly oba ukazatele klesající trend, Air Bank prokázala svou vysokou likvidní úroveň. Tento klesající trend byl podmíněn již zmíněným zvýšením úrokových sazeb, ke kterému bylo přistoupeno především z důvodu stabilizace dopadů pandemie Covid-19 na českou ekonomiku i kvůli rostoucí inflaci. Ze dvou srovnávaných bank má silnější likvidní pozici menší banka Air Bank. Banka tak disponuje silnou likviditou a je schopna včas dostát svým závazkům vůči klientům. Podstatné je, že závazky zvládá plnit jak za běžných okolností, tak i v případě mimořádných událostí, a to bez ztrát, které by mohly zásadně a negativně ovlivnit banku. Air Bank se snaží zajistit dostatečnou likviditu i tím, že drží část svých aktiv ve vysoce likvidních prostředcích, které lze v případě potřeby rychle přeměnit na hotovost anebo je prodat.

Zaměstnanci jsou pro banku klíčoví, protože svými činnostmi přispívají k růstu a stabilitě na bankovních trzích. Počet zaměstnanců banky je podstatný pro zhodnocení její produktivity. Ukazatel celkové produktivity Air Bank značí, že zaměstnanci byli produktivní při tvorbě zisku a Air Bank si v roce 2020 udržela vyšší hodnotu než KB. Počet zaměstnanců se v tomto roce dokonce zvýšil. Při poskytování úvěrů byli zaměstnanci Air Bank o něco méně produktivní než u první banky, ale naopak při přijímání vkladů byla výkonnější Air Bank. To mohlo být podmíněno především i marketingovou kampaní v podobě reklam v televizi. V rámci poskytování úvěrů by tak mohlo dojít ke zvýšení efektivity zaměstnanců a tím i ke zlepšení bankovní produktivity. Celkové náklady na jednoho zaměstnance měla Air Bank poměrně nízké, akorát v roce 2022 byly oproti předchozím rokům vyšší z důvodu růstu nákladů na úroky ke kterému došlo po zvýšení úrokových sazeb. Bankovní produktivita Air Bank se i přes to nachází na optimální úrovni a zaměstnanci jsou efektivní v rámci svých činností.

Dále by banka měla zhodnotit rizikovost svého portfolia, což lze stanovit na základě ukazatele kvality úvěrového portfolia. Dle výsledků lze portfolio Air Bank vyhodnotit tak, že u něho je nízké riziko a může být považováno za bezpečné. Od roku 2020 se sice kvalita úvěrového portfolia mírně zhoršovala, nicméně nejvyšší hodnota byla stále poměrně nízká, a to 1,16 % v posledním roce. V těchto letech rostla hodnota nevykonných úvěrů, která mohla být způsobena dopady pandemie. Jinak klienti své úvěry bance spláceli dobře, proto by banka mohla poskytovat více úvěrů. Bance by se tak zvýšil zisk, produktivita a pokud by tyto nové úvěry nebyly rizikové a byly by bez zásadních problémů, mohla by se zlepšit i kvalita

úvěrového portfolia. Tato možnost bude blíže specifikována v podkapitole 5. 3. Je patrné, že pokud Air Bank poskytuje méně úvěrů než první banka, její portfolio nebude obsahovat takové množství problémových úvěrů a bude ho doprovázet nižší riziko.

Jako poslední byla v této práci zhodnocena kapitálová přiměřenost, která je regulována a dohlížena CB a dohledovými orgány. Air Bank dosahovala ve všech letech nižších hodnot než KB, nicméně je třeba opět brát v potaz velikost banky. V kontextu velikosti Air Bank je její kapitálová přiměřenost na velmi dobré úrovni a hodnoty ve všech letech zůstaly nad minimální hranicí ukazatele. Banka dokáže svůj kapitál řídit efektivně a dodržuje regulatorní pravidla pro krytí případných rizik pomocí kapitálu.

5.3 Vlastní doporučení

Na základě provedené finanční analýzy bylo zjištěno, že finanční zdraví KB i Air Bank je na velice dobré úrovni, je stabilní a banky nemají žádné zásadní problémy. Zároveň mají obě banky v současné době velmi silnou pozici na bankovním trhu. I přes to je zde ale prostor pro případné zkvalitnění a zefektivnění bankovních procesů a operací. Pro udržení si pozice na trhu je nutné neustále usilovat o zlepšování a zdokonalování těchto procesů a operací. Proto budou v následujících odstavcích představena konkrétní doporučení pro banky vyplývající ze zpracované finanční analýzy.

Schopnost rychle převést aktiva na hotovost neboli likvidita je pro každou banku nesmírně důležitá. Proto by se KB mohla soustředit na to, aby měla ve svém portfoliu více peněžních prostředků ve formě likvidních aktiv. Banka by toho mohla docílit např. zvýšením peněžních prostředků na běžných účtech u ostatních bank. V roce 2020 měla KB na běžných účtech u bank 2 824 mil. Kč a v roce 2022 to bylo 336 mil. Kč. V roce 2020 mohla mít KB větší potřebu likvidity kvůli neočekávané situaci, která v tomto roce nastala. Pokud by KB opět uložila více peněžních prostředků na bankovní účty u jiných bank, její likvidita by se zlepšila. To by jí poté umožnilo lépe reagovat na nepředvídatelné události. Je však důležité likvidní aktiva diverzifikovat do více oblastí, jelikož to může pomoci s rizikem nedostatečné likvidity a zároveň se zvýší celková stabilita banky. KB by dále mohla věnovat pozornost zlepšení kvality bankovních aktiv, protože jak již bylo zmíněno, ani v posledním roce nedosáhla tak dobré kvality jako před rokem 2020. Nejproblémovější kategorií u úvěrů ve stupni 3 byly nefinanční podniky, u nichž byl na rozdíl od ostatních kategorií ve všech letech od roku 2019 rostoucí trend nevykonných úvěrů. Spoustu těchto podniků poznamenaly důsledky pandemie Covid-19, protože byly zavírány obchody, restaurace, ubytovací zařízení, dále bylo omezeno

cestování jak po ČR, tak i po světě atd. To mohlo nefinančním podnikům způsobit rozsáhlé finanční problémy, které si s sebou nesly i do dalších let. KB by tak mohla zavést přísnější podmínky pro poskytování úvěrů, a to zejména pro nefinanční podniky. Banka musí vždy provádět důkladné posouzení schopnosti klientů dostát svým závazkům a minimalizovat riziko opožděného splácení úvěrů. Tím by byly úvěry schváleny pouze těm nefinančním podnikům, které mají kapacitu řádně a včas splácet své měsíční splátky úvěru.

Vzhledem k tomu, že klienti Air Bank splácí své úvěry poměrně spolehlivě, nabízí se zde možnost zaměřit se na to, aby banka začala poskytovat větší množství úvěrů. Bylo by nezbytné, aby banka vždy správně posoudila schopnost klientů splácet úvěry a aby správně řídila rizika s tím spojená. Pokud by se však tyto úvěry v průběhu času zařadily do stupně 3, tedy jako nevýkonné, mohla by se zhoršit kvalita úvěrového portfolia. Naopak pokud by se bance povedlo zvýšit objem výkonných úvěrů, mohlo by to vést ke zvýšení zisku a ke zkvalitnění úvěrového portfolia. Zároveň by se tak zvýšil i podíl úvěrů na celkových aktivech. Pokud by se i samotní zaměstnanci snažili zprostředkovat více úvěrů svým klientům, mohla by se bance zvýšit produktivita. Banka by toho mohla docílit rozšířením svých poboček v ČR. V dnešní době má sice spoustu klientů zájem řešit tyto aktivity online, ale i přes to se zde najde řada klientů, kteří pro sjednání úvěru raději přijdou osobně na pobočku. Kromě hlavního města Prahy, Moravskoslezského a Ústeckého kraje se v každém kraji nachází pouze jedna pobočka banky, vždy v největším městě. Klienti to však mohou mít do tohoto města daleko a uvítali by pobočku blíže svému bydlišti, třeba i v menším městě. Dále by Air Bank mohla podpořit zájem klientů o úvěry zvýšením propagace úvěrových produktů. Marketing Air Bank je na výborné úrovni, reklamy této banky je možné často vidět v televizi, ale mohlo by být dobré reklamu více rozšířit i na sociálních sítích. Ty jsou v současné době velmi populární a banka se tam může zaměřit na konkrétní segmenty potenciálních klientů, jako např. na soukromé podnikatele, podniky anebo na mladší generaci. Touto reklamou jim může nabídnout pro ně nejvhodnější úvěrový produkt. K tomu, aby banka zvýšila svůj objem úvěrů, může také začít nabízet nové úvěrové produkty a výhodnější podmínky, což ale Air Bank realizuje již nyní. V souladu s prvním doporučením by banka mohla směřovat své strategie také na zvyšování ziskovosti.

ZÁVĚR

Cílem této diplomové práce bylo zhodnotit finanční zdraví dvou vybraných bank na základě provedené finanční analýzy s důrazem na specifika bankovního podnikání a finanční analýzy jako speciálního druhu podniku.

Pro splnění hlavního cíle práce bylo potřeba nejdříve splnit cíle dílčí. Nejprve byly vymezeny základními pojmy související s bankovním sektorem. V práci byl definován pojem banka a její základní funkce, kterými jsou především zprostředkování pohybu peněz a provádění platebního styku mezi ekonomickými subjekty, emise hotovostních a bezhotovostních peněz, ale i mnoho dalších operací. Proto, aby banka mohla tyto operace provádět, je nutné nejdříve splnit podmínky pro založení banky. O udělení bankovní licence rozhoduje ČNB. Dále zde byly přiblíženy druhy bank, jejichž obecné rozdělení je na univerzální a specializované. V neposlední řadě byl blíže představen bankovní sektor v ČR.

Další část práce byla věnována stručnému teoretickému vymezení finanční analýzy a následně byla představena finanční analýza specifická pro bankovníctví. Hlavní odlišností bank od klasických podniků je, že banky hospodaří primárně s cizími zdroji, které mohou tvořit dokonce 80-90 % celkového majetku banky. Tyto skutečnosti musí být brány v potaz při finanční analýze, při které se musí klást důraz na specifika bankovního podnikání. Dále v práci byly definovány základní dokumenty, jako bilance banky nebo výkaz zisku a ztráty. Následně zde byly přiblíženy ukazatele, které byly vybrány pro provedení finanční analýzy bank, na základě kterých bylo následně zhodnoceno finanční zdraví dvou vybraných bank a navržena doporučení pro zlepšení a zkvalitnění bankovních procesů.

Pro posouzení finančního zdraví byly vybrány dvě banky – Komerční banka, a. s. a Air Bank. Tyto banky mají na bankovním trhu v ČR významné pozice. KB funguje na trhu delší dobu a je vnímána jako stabilní a mezi klienty oblíbená. Air Bank si i přes své kratší působení na trhu vytvořila silnou klientskou základnu a může si konkurovat s většími bankami, které se na trhu nachází již delší dobu. Z dostupných údajů ve výročních zprávách bylo pro obě banky vypočítáno šest skupin finančních ukazatelů, a to ukazatele struktury bilance a výkazu zisku a ztráty, rentability, likvidity, produktivity, kvality bankovních aktiv a kapitálové přiměřenosti. Dle výsledků byly banky mezi sebou porovnány, bylo zhodnoceno jejich finanční zdraví, stabilita a navržena vlastní doporučení.

V rámci ukazatelů struktury bilance a výkazu zisku a ztráty byl vypočítán podíl pohledávek ke klientům na celkových aktivech, podíl závazků ke klientům na celkových pasivech a podíl

provozních nákladů na provozních výnosech. Rentabilita neboli ziskovost bank byla posouzena na základě ukazatelů ROAE, ROAA a čisté úrokové marže. Pro zhodnocení likvidity vybraných bank byl použit podíl rychle likvidních aktiv na celkových aktivech a na vkladech klientů. Produktivita bankovních operací byla hodnocena na základě čistého zisku po zdanění, objemu poskytnutých úvěrů, objemu přijatých vkladů a celkových nákladech, které byly dány do podílu vždy s průměrným počtem zaměstnanců. Kvalita aktiv byla vyhodnocena dle podílu klasifikovaných úvěrů na všech úvěrech. V neposlední řadě došlo k analýze kapitálové přiměřenosti pomocí podílu regulatorního kapitálu na rizikově vážených aktivech.

V souladu s cílem této diplomové práce bylo na základě provedené finanční analýzy zjištěno, že KB je velmi stabilní bankou na českém bankovním trhu. Dokáže úspěšně řídit své bankovní procesy a operace tak, aby dosahovala svých vytyčených cílů a úspěšně řídila svá rizika. V návaznosti na výsledky finanční analýzy bylo KB doporučeno zlepšit likviditu a zvýšit kvalitu úvěrového portfolia. U Air Bank bylo v souladu s provedenou finanční analýzou zjištěno, že i přes to, že je bankou malou, se v současné době umísťuje v žebříčcích srovnání bank na předních pozicích. Za svou poměrně krátkou působnost na trhu v ČR získala dovednosti, které využila pro efektivní fungování procesů uvnitř banky. To jí zajišťuje nejen plnění cílů, ale i neustále rostoucí trend u získávání zákazníků. Dle výstupů z provedené finanční analýzy bylo Air Bank navrženo, aby se zaměřila na poskytování více úvěrů zákazníkům a v souladu s tím i zvyšovala zisk.

U ani jedné ze srovnávaných bank nebyly zaznamenány žádné závažné problémy ve finanční oblasti. Pouze v roce 2020, který byl ovlivněn pandemií Covid-19, došlo u obou bank ke změnám a s tím souvisejícím propadům ukazatelů. Banky se však s tímto krizovým obdobím vypořádaly, propady překonaly a v dalších letech se postupně navracely k hodnotám, které vykazovaly před pandemií. Finanční zdraví bank je nezbytné pro jejich bezproblémové fungování a jeho důkladné posouzení pomůže nalézt problematická místa, která by jinak mohla zůstat skryta a objevit se až se zpožděním, což by mohlo být pro banky rizikové. Proto je pro banky důležité pravidelně sledovat jak kvantitativní, tak i kvalitativní ukazatele.

ZDROJE

1. ADAM, Mustafa Hassan Mohammad. Evaluating the Financial Performance of Banks Using Financial Ratios-A Case Study of Erbil Bank for Investment and Finance [online]. Irák: European Journal of Accounting Auditing and Finance Research, 2014 [cit. 2023-12-06]. Dostupné z: https://www.researchgate.net/profile/Mustafa-Adam-2/publication/323987058_Evaluating_the_Financial_Performance_of_Banks_Using_Financial_Ratios-A_Case_Study_of_Erbil_Bank_for_Investment_and_Finance/links/5ab606b6a6fdcc46d3b3eac6/Evaluating-the-Financial-Performance-of-Banks-Using-Financial-Ratios-A-Case-Study-of-Erbil-Bank-for-Investment-and-Finance.pdf
2. Air Bank. Výroční zprávy Air Bank za roky 2013, 2018-2022. Praha: Air Bank, 2013, 2018-2022. Dostupné z: <https://www.airbank.cz/dokumenty-ke-stazeni/>
3. BRABENEC, Tomáš. Finanční analýza obchodních korporací. Jesenice: Ekopress, 2022, 295 s. ISBN 978-80-87865-85-9.
4. CASU, Barbara, Claudia GIRARDONE a Philip MOLYNEUX. Introduction to banking [online]. Prentice Hall, 2006 [cit. 2023-12-06]. Dostupné z: <https://iife.edu.vn/wp-content/uploads/2020/05/introduction-to-banking.pdf>
5. ČERNOHORSKÝ, Jan. *Finance: od teorie k realitě*. Praha: Grada Publishing, 2020, 460 s. ISBN 978-80-271-2215-8.
6. ČERNOHORSKÝ, Jan. Interest rate development as an indicator of credit market integration. Int. J. Monetary Economics and Finance, [online]. Pardubice: Int. J. Monetary Economics and Finance [cit. 2023-12-06]. Dostupné z: https://dk.upce.cz/bitstream/handle/10195/72374/2016_IJMEF_47_TAFPV.pdf?sequence=1
7. Česká bankovní asociace. *Český bankovní sektor* [online]. [cit. 2023-10-24]. Dostupné z: <https://cbaonline.cz/o-bankovnim-sektoru>
8. Česká bankovní asociace. *Klasifikované úvěry* [online]. [cit. 2024-05-16]. Dostupné z: <https://cbaonline.cz/klasifikovane-uvery>
9. Česká národní banka. Metodický list – rozvaha banky [online]. Praha: ČNB, 2020 [cit. 2023-12-1]. Dostupné z: https://www.cnb.cz/docs/ARADY/MET_LIST/b112_cs.pdf
10. ČESKÁ REPUBLIKA. Zákon č. 6/1993 Sb., o České národní bance, ve znění pozdějších předpisů. In: *Sbírka zákonů*. 1993.

11. ČESKÁ REPUBLIKA. Zákon č. 21/1992 Sb., o bankách, ve znění pozdějších předpisů. In: *Sbírka zákonů*. 1992, 5.
12. DAMAK, Emna. CAMELS Model With a Proposed „S“ for the Bank Credit Risk Rating. *International Journal of Economics and Finance* [online]. 2018, 10 (9) [cit. 2024-02-06]. Dostupné z: doi:10.5539/ijef.v10n9p69
13. DINCER, Hasan, Gulsah GENCER, Nazife ORHAN a Kevser SAHINBAS. A Performance Evaluation of the Turkish Banking Sector after the Global Crisis via CAMELS Ratios. *Procedia Social and Behavioral Sciences* [online]. 2011, (24) [cit. 2024-02-04]. Dostupné z: doi:10.1016/j.sbspro.2011.09.051
14. GRÜNWARD, Rolf a HOLEČKOVÁ, Jaroslava. *Finanční analýza a plánování podniku*. Praha: Ekopress, 2007, 318 s. ISBN 978-80-86929-26-2.
15. HEFFERNAN, Shelagh A. *Modern banking*. Chichester: John Wiley & Sons, 2005, 716 s. ISBN 0-470-09500-8.
16. HRDÝ, Milan. *Oceňování finančních institucí* [online]. Grada, 2005 [cit. 2023-12-17]. ISBN 80-247-0938-4. Dostupné z: <https://www.bookport.cz/e-kniha/ocenovani-financnich-instituci-1559163/>
17. KANTNEROVÁ, Liběna. *Základy bankovníctví: teorie a praxe*. Praha: C.H. Beck, 2016, 213 s. ISBN 978-80-7400-595-4.
18. KAŠPAROVSKÁ, Vlasta. *Řízení obchodních bank: vybrané problémy*. Praha: C.H. Beck, 2006, 339 s. ISBN 80-7179-381-7.
19. KNÁPKOVÁ, Adriana, Drahomíra PAVELKOVÁ, Daniel REMEŠ a Karel ŠTEKER. *Finanční analýza: komplexní průvodce s příklady*. 3. kompletně aktualizované vydání. Praha: Grada Publishing, 2017, 228 s. ISBN 978-80-271-0563-2.
20. Komerční banka, a. s. *Výroční zprávy Komerční banky, a. s. za roky 2013, 2018-2022*. Praha: Komerční banka, a. s., 2013, 2018-2022. Dostupné z: <https://www.kb.cz/cs/o-bance/pro-investory/vykazy-a-vysledky/vyrocni-a-pololetni-zpravy>
21. MEJSTRÍK, Michal, Magda PEČENÁ a Petr TEPLÝ. *Bankovníctví v teorii a praxi* [online]. Karolinum, 2015 [cit. 2024-02-04]. ISBN 978-80-246-2870-7. Dostupné z: <https://www.bookport.cz/e-kniha/bankovnictvi-v-teorii-a-praxi-banking-in-theory-and-practice-1647909/>
22. RAHMAN, Md. Zahidur a Md. Shohidul ISLAM. Use of CAMEL Rating Framework: A Comparative Performance Evaluation of Selected Bangladeshi Private Commercial Banks [online]. 2017 [cit. 2024-02-04]. Dostupné z: doi:10.5539/ijef.v10n1p120

23. REVENDA, Zbyněk; MANDEL, Martin; KODERA, Jan; MUSÍLEK, Petr a DVOŘÁK, Petr. *Peněžní ekonomie a bankovníctví*. 7. přepracované vydání. Jesenice: Ekopress, 2023. ISBN 978-80-87865-84-2.
24. RŮČKOVÁ, Petra. *Finanční analýza: metody, ukazatele, využití v praxi*. 7. aktualizované vydání. Praha: Grada Publishing, 2021, 165 s. ISBN 978-80-271-3124-2.
25. SINGH, Anjali. PERFORMANCE EVALUATION OF INDIAN BANKING SECTOR AFTER THE GLOBAL CRISIS via CAMELS RATIOS [online]. EPRA International Journal of Economics, 2022, 9 (7) [cit. 2024-02-06]. Dostupné z: doi:10.36713/epra10629
26. ŠENKÝŘOVÁ, Bohuslava a kolektiv. *Bankovníctví*. 1. vydání. Praha: Vysoká škola finanční a správní, o.p.s., 2010. 256 s. Editor PAVLÁT, Vladislav. Edice EUPRESS. ISBN 978-80-7408-029-6.
27. ŠKVARKA, Peter. *Bankovní soustava ČR, její struktura, typy bank, úloha a postavení CB a KB* [online]. 2. 9. 2008 [cit. 2023-10-26]. Dostupné z: https://is.muni.cz/www/skvarka/komplet_spol.pdf